

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України

№ 154 (904) ♦ Субота, 13 серпня 1994 року ♦ Ціна договірна

Терновий вінець українського села

Його топтали й нищили, зрівнювали із землею і пюндрували, але воно завжди, мов казковий фенікс, поставало з попелу, щоб знову жити і дарувати життя. Українське се-

ло, яке міцно вросло своїм корінням у землю, завжди було найбільшою безпекою для різних зайд. Бо доки живе воно, доти живе генетична пам'ять народу. І коли за вка-

зівкою кремлівського людодо мори голодом тих, хто годував усю державу, то передовсім цілали в наш народ, в його серце і мозок. Та селянин, наче легендарний Атлант, все-

таки втримав на своїх плечах планету, бо ще не народився той Геракл, який би зумів відірвати його від землі. І слава Богу...

/Закінчення на 9-й стор./

Читайте в суботньому номері:

«І знову
«таємниці
мадридського
двору»

3

Несолодко живеться королям та їхнім прибічникам — і в Україні, і за межами нашої Батьківщини.

«Злагода»

6

...Національна злагода — це щось більше, аніж фактичне мирне співіснування в принципі непримирених політичних сил.

«Ати-бати,
йдуть
нітрами»

10

Ми звикли, що їжа — це наша сила і здоров'я. Як бачимо, це не завжди так.

«Ось як
ставили на
коліна селян
і підрізали
крила
льотчикам»

12

-

13

Боже, Боже... Втім, якщо правда, що Бог далеко, то де ж, питаю, був тодішній Президент України?..

Продиктовано в номер

Будівельникам, працівникам промисловості будматеріалів України

Дорогі друзі!

Від імені уряду і себе особисто вітаю вас з професійним святом — Днем будівельника!

Завдяки самовідданій, творчій праці поколінь будівельників у нас створено потужний народногосподарський потенціал, мільйони громадян одержали упорядковане житло, зведено тисячі об'єктів соціально-культурної сфери.

Вам, нинішнім будівельникам, випало не лише продовжувати ці славні традиції, а й прокладати нову школу соціальної ринкової економіки. На цьому нелегкому шляху вам знадобляться неабиякий раніше у галузі досвід, висока дисципліна, відповідальність і майстерність. Щоб досягнути значно ефективнішого рівня роботи, необхідно подолати деякі ускладнені умови звички щодо строків і якості будівництва, змішувати шукати замовників, наполегливо впроваджувати нові технології і матеріали.

Глибоко переконаний, що українським будівельникам вистачить умінь, професіоналізму і підприємливості для вирішення найскладніших проблем і успішного виконання державних програм. Це буде важливим внеском у справу піднесення економіки незалежної України.

Бажаю всім учасникам будівельного комплексу і їх сім'ям доброго здоров'я, щастя і благополуччя!

Прем'єр-міністр України В. МАСОЛ.

Допомога потерпілим у Луганську

У зв'язку з трагедією, що сталася у Луганську 8 серпня п. р. (трамвайна аварія з великими людськими жертвами), виконавча дирекція Фонду соціального страхування України виділила 50 млн. крб., а виконавча дирекція Луганського обласного відділення Фонду соціального страхування України — 30 млн. крб. для подання допомоги сім'ям потерпілих.

Що горить, те вже не зогниє

Цьогорічної надто спекотливої живності пори справжнім лихом для хліборобів стали пожежі. Якщо торік за такий же період їх виникло 13, то у нинішньому році вже понад 50. Вогнем знищено близько 120 гектарів хлібних нив. Причини найрізноманітніші. Найнапруженіша обстановка склалася у Херсонській, Черкаській, Кіровоградській, Запорізькій областях.

Окрім того, страшенно часто горять ліси й торфовища. У боротьбі з лісо-

вим вогнем пожежники втратили понад 100 спецмашин, а натомість не придбали жодної — немає коштів.

Крадуть уже ракети

В одній з військових частин, розташованій у Черкаській області, викрадено 11 ракет типу «земля-повітря». Ці ракети, стверджують фахівці, аналогічні американським «Стінгерам» і використовуються у бойових діях на Кавказі та у Таджикистані. Військова прокуратура порушила кримінальну справу. Ведеться слідство. Частина викрадених ракет вже знайдено.

Стрілянина в центрі міста. Є вбиті

10 серпня вдень шестеро озброєних чоловіків у масках і бронезібретах ввірвалися у бар «Ліс», розташований у центрі Сімферополя, поблизу Центрального ринку. Вбили 21-річного хлопця і 18-річну дівчину — працівників цього бару. Кинули дві гранати, котрі вибухнули. На стрілянину прибули три міліціонери, які чергували поблизу. Вони відкрили прицільний вогонь по бандитах (ті вже збиралися втекти) і поранили трьох. З боку мілі-

ції тяжкі поранення отримав майор міліції Олександр Бочкарьов. Міліція затримала трьох нападників, вилучено п'ять автоматів і два пістолети. Ведеться слідство, яке схилиється до того, що це були мафіозні розборки.

Просто Марія сердиться

Мексиканська актриса Вікторія Руффо збирається подати до суду на осіб, причетних до несанкціонованого використання її образу в телерекламі деяких російських комерційних компаній. В інтерв'ю ІТАР-ТАРС «Просто Марія» заявила, що обурена спробами використання її популярності в інтересах компанії «МММ». За словами В. Руффо, під час її двох недавніх поїздок до Росії й Вірменії вона не брала участі в будь-яких комерційних зйомках, не давала дозволу на використання з рекламною чи іншою метою її артистичного образу. «Я ніколи не погоджусь з тим, щоб нечесні на руку дідки використовували образ однієї з моїх героїнь з метою обману народу, що з такою душевністю й симпатією приймає мене у вашій великій країні».

Президенти України і Казахстану залишили політику «на потім»

Прес-конференція Президента Республіки Казахстан Нурсултана Назарбаєва і Президента України Леоніда Кучми була короткою, однак обидва встигли сказати досить багато. Леонід Кучма не забув підкреслити, що відносинами з Казахстаном він завжди надавав великої ваги і нагадав, що саме в цю країну його візит був першим ще у ранні Прем'єр-міністри.

І зовсім не компліментом видалося призначення Нурсултана Назарбаєва, який сказав, що в Україні йому будуть завжди приємні, бо саме тут, у Дніпропетровську, він став металургом. І повідомив, що недавно в Алмати вийшла перша республіканська газета українською мовою.

На запитання про його ставлення до нинішньої зустрічі президентів Леонід Кучма відповів, що він пристрасно прихильний інтеграції, без якої в Україні майбутнього немає. І зустріч з Президентом Нурсултаном Назарбаєвим, і українсько-казахстанські переговори, на думку Леоніда Кучми, це раз підтвердили гарячу зацікавленість обох сторін працювати разом.

Офіційно

На договірній основі

У замківській резиденції під Києвом почалася робота офіційних державних делегацій України і Російської Федерації по виробленню остаточного проекту широкомасштабного Договору про дружбу, співробітництво і партнерство.

Делегация України очолює начальник договірно-правового управління Міністерства закордонних справ Олександр Чалий, російську — Посол з особливих доручень Юрій Дубінін. Робота проходить за закритими дверима.

Договірність про підготовку Договору про дружбу, співробітництво і партнерство між Росією і Україною була досягнута в ході нещодавньої телефонної розмови президентів Бориса Єльцина і Леоніда Кучми, які дійшли висновку, що відносинами між двома державами слід поставити на тверду договірно-правову основу.

Єльцин сподівається підписати договір з Україною цієї осені

Борис Єльцин висловив упевненість, що на початку жовтня в ході його візиту в Україну вдасться підписати договір про дружбу і співробітництво між двома країнами.

За його словами, проект документа добре опрацьований на рівні експертів, і його нещодавній телефонної розмови з Президентом України Леонідом Кучмою також переконує в тому, що роботу над договором буде успішно завершено.

Прем'єри задоволені: переговори вдалися

11 серпня в Києві прем'єр-міністри України та Молдови Віталій Масол і Андрій Сангелі підписали угоду про взаємне визнання прав і регулювання відносин власності.

Як сказав на підсумковій прес-конференції А. Сангелі, суперечки про власність не було, було уточнення деталей, котрі вдалися.

За його словами, в результаті проведених переговорів вдалося розв'язати питання про спрощення митного контролю під час провозування транзитного транспорту з Молдови через територію України. В. Масол зазначив, що тепер вантажі з сільгосппродуктами з Молдови пропускатимуться через кордон в першу чергу.

А. Сангелі також повідомив журналістів, що на сьогоднішніх переговорах вдалося досягти повного взаєморозуміння з усіх питань, що турбує числі й тих, що залишилися без розв'язання протягом двох років. Молдовський прем'єр вважає, що це вдалося завдяки професійному підходу.

На переговорах також було проаналізовано проблему взаємної заборгованості українських і молдовських підприємств.

Прем'єр-міністр Молдови заявив, що не має претензій до України в зв'язку з фактом проведення через її територію з Росії банків для невинної Придністровської молдовської республіки.

Президент України підкреслив, що він підтримує ідею створення економічного простору. В зв'язку з цим за два тижні в Алмати вирушає велика група українських експертів, які розглянуть проекти, що становлять взаємний інтерес. Це буде шлях до створення спільної власності і в Україні, і в Казахстані.

Економічна інтеграція — основа українсько-казахстанських відносин, — підтвердив і Нурсултан Назарбаєв. Підписання меморандуму про подальше поглиблення дружби і співробітництва між нашими державами, — сказав він, — ще раз підтвердило домовленості, досягнуті під час мого візиту на початку року. Нині вже розроблено п'ятирічну програму. Нею, зокрема, передбачається створення спільних підприємств у найважливіших галузях: переробці кольорових металів, виробництві феросплавів, титану тощо.

Співробітництво між нашими двома країнами таке широке, що час подумати над створенням транснаціональних компаній. Зараз треба залишити політику, — додав

Президент Назарбаєв. — Слід урахувати настрої народів наших держав. У нас, принаймні, у містах 26 відсотків, а у селах — 21 відсоток змишаних шлюбів. Зміцнюючи економічну інтеграцію, треба пам'ятати про спрямованість її до людини, забезпечивши їй можливість вибору громадянства, свободи пересування, привабливості митні бар'єри на шляху руху товару і капіталів, тобто сприяти співробітництву.

На запитання одного з кореспондентів чи не суперечать такі підходи статуту СНД, Нурсултан Назарбаєв відповів, що двосторонні відносини є нормальним явищем і не суперечать статуту СНД. Крім того, на думку Президента Казахстану, СНД, яким вона є нині, — надто аморфна інституція. В рамках співдружності слід якомога швидше створювати нормальний економічний, ринковий, митний простір. А щодо політики — життя покаже.

Відповідь Нурсултана Назарбаєва доповнив Леонід Кучма: цивільні країни, не боячись втратити ані політичної, ані економічної незалежності, об'єднуються, пра-

нуть інтегруватися. Самоізоляція призведе до самозгуби, — заявив Президент України. — Я не прихильник самозгуби, бо дуже швидко їсти буде нічого.

З приводу конкретних домовленостей Президентів заявили, що підписано угоду про поставки 77 найважливіших видів продукції з Казахстану і 55 з України. Нині спільний товарооборот становить один мільярд 650 мільйонів доларів. Цього абсолютно недостатньо, адже раніше ця цифра була значно більшою — 5 — 7 мільярдів доларів.

Обидві країни надзвичайно зацікавлені в розвитку політичних, економічних, добросусідських відносин. Адже в Україні є те, чого бракує Казахстану, а в Казахстані чимало того, що необхідне Україні. Тоді на зустрічах Президентів, і на переговорах делегаций обговорювалися питання якнайшвидшого розв'язання проблем з тим, щоб співробітництво розвивалося якомога швидше.

Коли загалом, то він оригінал, яких пошукати. Одесити зрозуміли це ще тоді, коли маловідомий керівник новосіченого кооперативу зухвало, — іншого слова не знаходили, — став у двобій за «крісло» голови Жовтневої районної Ради народних депутатів обласного центру не з кимось там, а із самим першим секретарем містечкового райкому компартії. І — переміг. Потім, уже перебуваючи в отому «кріслі», не раз прихвилював землі, які не вистачало йому для розв'язання найважливіших проблем. Нещодавно він знову вступив у боротьбу за нові «крісла» і став спочатку Народним депутатом України, а потім і головою Одеської міськради та її виконкому. І ось саме під час останньої виборчої кампанії Едуард Гурій оголошує про свої «100 днів» у разі, якщо стане мером.

— Чістоті води популярно, — поділювали злі язички, яких у місті було настрено проти нього чимало. — Відшумлять ось вибори — і ті «дні» розвіються, мов туман, чи стануть ще одним анекдотом про Едуарда Гурія.

Про анекдот сказав не випадково. Едуард Йосипович, про якого в місті справді ходило чимало анекдотичних слів — і злих, і доброзичливих, — вирішив узяти оту «народну творчість» під свою опіку та її оголосив, на подив багатьох, конкурс... на кращий анекдот про самого себе, з прямими зі свого особистого гаманця. І цим же раз засвідчив: а Гурій-таки справді оригінал, яких пошукати! Та ось раптом — не раз уже скомпрометований «дні». Проте виборці знали, що оголосив оту програму «100 днів» — людина, яка відзначалася на своїй посаді в районі і твердістю слова, і багатьма добрими ділами, — тож повірили, обрали. Тепер час розпочат «дні» отих «днів». І тут Гурій відволік, що не заради популярності й не заради оволодіння «кріслом» мера, а заради діла, заради благополуччя мешканців міста оголошував він свою програму. Бо не встигла ще закінчитися перша — організаційна — сесія новообраної міськради (її проводили у два етапи, з розривом у два тижні, аби краще виважити передусім кадрові питання), як новий мер видав ряд розпоряджень, спрямованих на реалізацію своєї комплексної соціально-економічної програми дій, тобто отих самих «100 днів».

Що, скажімо, чи не найбільше нерувало мешканців «спального» Суворовського району? Як дістатися до центру міста, де багато то працює, навчається. Скільки про це вже було сказано з різних трибун, у засобах масової інформації, та зрушень — жодних. Більше того, ще в жодні минулого року міськвиконком придбав 20 пасажирських автобусів і устаткування для ремонтної майстерні на су-

Георгій ВОРОТНЮК,
«Голос України»

ОРИГІНАЛ, АЛЕ З ПРАКТИЧНИМ УХИЛОМ

Життя Рад

му 275 тисяч доларів США, та до червня цього року з рішенням про їх використання звільнили. А потім придбав раптом віддалі організації, які не спеціалізуються на пасажирських перевезеннях, — вона, природно, почала експлуатувати автобуси вкрай неефективно. І ось новий голова міськради і виконком вирішили усунути таку недоречність. Всі 20 машин мають «Каніа» та «Вольво» і ремонтна база для них, за його розпорядженням, безплатно передаються АТП-15131 для цілком конкретної мети: поліпшити перевезення пасажирів на маршруті селище Котовського — центристів.

Або взяти розпорядження «Про скасування встановленої Одеським міськвиконкомом і ВО «Відпочинку» плати за вхід на міські пляжі». Новий мер швидко дійшов висновку, що стягування отєї плати — економічно необґрунтоване й соціально несправедливе. Бо, беручи з кожної людини по 2 тисячі карбованців за вхід на пляж (коли йдуть сім'єю, то це не так і дешево: та куди ж подітися в отаку спеку, як нині?), ВО «Відпочинку» зовсім не дбало про підвищення економічної ефективності своєї роботи, надто слабо використовувало інші джерела одержання доходів. А вони є. Скажімо, більш як 200 підприємств торгівлі й громадського харчування орендуєть в об'єднання земельні ділянки. Отже, ганейний збір за вхід на пляж скасували і тепер вони стали доступні для малоїмущих та багатодітних сімей. Директо-

зараз, через кілька днів після прийняття розпорядження, розгорнулася робота з оснащення зовнішнього освітлення міста. Причому, цим займаються не тільки «Одесмісхствіло», а й підприємства, організації та установи, приватні й колективні домовласники — усім знайшлася робота.

Вирішено покласти край і зволіканню з такою нагальною справою, як передавання земельних ділянок у приватну власність громадян, котрі мешкають в Одесі. Попередні владні структури, незважаючи на чинне законодавство, по суті самовисунули від цієї проблеми. Отже Е.Гурій доручив головному управлінню архітектури й містобудування негайно замовити схеми приватизації міських земель і вже в середині серпня подати її проект на розгляд міськвиконкому. Для реалізації схеми створюють спеціальну організацію. Найближчим часом, отже, ті одесити, котрі мають приватне житло, матимуть у своїй власності й земельні ділянки, на яких воно розташоване.

Нарешті, покладено початок розв'язанню й такої застарілої проблеми, як забудова житлом старих районів міста. Відомо, що досі міська влада виділяла під таке будівництво ділянки здебільшого десь на околицях, далі розширюючи селища Котовського і Тарова, які вже й так «злі» у навколишніх господарствах чимало родючих земель та звідки ладно дістатися до центру міста вкрай важко. Ще й доводилося там прокладати

причому — без зміни звичного для себе місця помешкання. Бо ж раніше там якщо й загіталися якесь будівництво, то їм пропонували переселятися кудись на околицю, що спричинило невдоволення і навіть опір.

Отже, в міській Раді і виконкомі розпочалася конкретна робота нової команди — команди Едуарда Гурія. Господарство їй дісталось, коли чесно, не з кралиць. Досить сказати, що дефіцит міського бюджету склав 454 мільярди карбованців, на валютних рахунках залишилося тільки 848 тисяч доларів, що для такого міста, як Одеса, сміховинно мало. А заходи, реалізація яких уже розгорілася, і ті, що ще намічені в «100 днях» (чого варті тільки обійняти безкоштовно утримувати усіх вихованців ясел і дитсадків та харчувати, знову ж безкоштовно, школярів міста, встановити муніципальні надбавки до зарплати медиків, працівників освіти і культури, створити муніципальну міліцію, налагодити лікування й відпочинок інвалідів та ветеранів у санаторіях за рахунок виконкому, відкрити Центр соціального захисту населення), вимагають, безумовно, чималих грошей. Команда ж упевнена, що кошти, коли господарювати в місті уміло й ініціативно, можна мати. І в багатьох одеситів з'являються надії на те, що в місті є, нарешті, влада, а «100 днів», виявляється, зовсім не мильна бульбика, не переривний лозунг, а реальна, вже здійснена програма.

Одеса.

У ЦЕНТРАЛЬНІЙ ВИБОРЧІЙ КОМІСІЇ ПО ВИБОРАХ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ УКРАЇНИ

11 серпня відбулося чергове засідання Центральної виборчої комісії по виборах народних депутатів України, яке провів її голова І.Г.Сенюк.

Комісія розглянула питання про реєстрацію народних депутатів України, обраних на повторних виборах, які проводилися 24 липня 1994 року. Оскільки після виборів було одержано ряд заяв і скарг щодо порушень виборчого закону, які, на думку заявників, мали місце, то члени комісії ретельно проаналізували результати виборів у виборчих округах: Галицькому № 260 (Львівська область), Рубіжанському № 366 (Харківська область), Калінінському № 109 (Донецька область), Трошківському № 161 (Вінницька область), Житомирському № 60 (Житомирська область). Визначено, що в окремих округах мали місце відхилення від вимог Закону про вибори народних депутатів України, але вони суттєво не вплинули на результати голосування.

Відтак після розгляду протоколів, інших документів окружних виборчих комісій про результати повторних виборів 24 липня 1994 року, а також матеріалів перевірок на місцях додаткових фактів щодо порушень виборчого закону, які викликали у своїх заявах суб'єкти виборчого процесу, Центральна виборча комісія відмовила від статей 14 і 44 Закону про вибори народних депутатів України, зареєструвала 20 народних депутатів України, обраних 24 липня 1994 року на повторних виборах.

Список народних депутатів, обраних 24 липня 1994 року, буде опубліковано в пресі.

Голова Центральної виборчої комісії поінформував присутніх про повторне голосування по виборах народних депутатів України, проведено 31 липня і 7 серпня 1994 року. Повідомлено, що повторне голосування за рішеннями окружних виборчих комісій проводилось

31 липня в 12 і 7 серпня — в 34 виборчих округах. Балотувалося 92 кандидати. В 44 виборчих округах з 46 виборів відбулося. У 39 округах один з кандидатів одержав більше половини голосів виборців, які взяли участь у голосуванні. І відповідно до протоколів окружних виборчих комісій про результати виборів 39 осіб обрані народними депутатами України.

У п'яти виборчих округах депутата не обрано, оскільки жоден з кандидатів, що балотувалися, не набрав необхідної кількості голосів виборців. В одному виборчому окрузі — Центральному № 287 (Миколаївська область) — вибори визнані такими, які не відбулися у зв'язку з тим, що в них взяло участь менше 50 відсотків виборців, внесених до списків. Ще в одному окрузі — Франківському № 265 (Львівська область) — питання щодо визнання виборів такими, які відбулися, відкладено до остаточного розгляду результатів перевірок на місцях заяв та інших матеріалів.

Питання про реєстрацію обраних при повторному голосуванні народних депутатів України було вирішено в порядку, встановленому статтею 44 Закону про вибори народних депутатів, за результатами вивчення на місцях та розгляду всіх матеріалів і звершень, що надходили до Центральної виборчої комісії від суб'єктів виборчого процесу, у встановлений законом строк.

У 6 виборчих округах, де вибори не відбулися або депутата не обрано, вирішено у встановленому законом порядку призначити повторні вибори.

Загалом після повторних виборів народних депутатів України, проведених 24 липня та 7 серпня 1994 року, залишилися 52 округи, де вибори визнані такими, що не відбулися, або депутата не було обрано. З цієї інформацією на засіданні виступив заступник голови Центральної виборчої комісії В.І.Кириченко. На

підставі статей 14 і 48 Закону про вибори народних депутатів України Центральна виборча комісія призначила повторні вибори народних депутатів у цих округах на неділю 20 листопада 1994 року. Затверджено також календарний план основних організаційних заходів щодо їх підготовки і проведення.

Як відомо, Верховна Рада України своєю постановою від 13 липня 1994 року визнала недейсними вибори 9—10 квітня 1994 року у Сусовському виборчому окрузі № 300 (Львівська область) та Радяньському виборчому окрузі № 376 (Харківська область). Відтак Центральна виборча комісія призначила в цих округах повторні вибори народних депутатів України на неділю 20 листопада 1994 року.

На цю ж дату призначено вибори народного депутата України від Новгород-Сіверського виборчого округу № 448 (Чернігівська область). Обраний від цього округу депутатом Леонід Данилович Кучма достроково припинив депутатські повноваження у зв'язку з обранням його Президентом України.

Комісія затвердила календарний план організаційних заходів по забезпеченню повторних виборів у виборчих округах № 300 і 376 та виборів у виборчому окрузі № 448.

Постанови про повторні вибори і вибори народного депутата замість вибулого будуть опубліковані в газеті «Голос України» та оголошені в інших засобах масової інформації, перелік виборчих округів, де вибори 24 липня та 7 серпня 1994 року визнані такими, що не відбулися, або депутата не обрано, буде опубліковано в пресі.

Розглянуто також інші питання.

На засіданні були присутні представники політичних партій, які беруть участь у виборчій кампанії, працівники засобів масової інформації.

У комісіях Верховної Ради України

Комісія з питань правової політики та судово-правової реформи розпочала роботу над пакетом законопроектів, що сприятимуть сформуванню цілісної судової системи в Україні. Направлені документи до їх розгляду на пленарних засіданнях Верховної Ради намічається обговорити на другому з'їзді суддів, який має відбуватися у жовтні цього року.

Депутати Комісії з питань прав людини, національних меншин і міжнародних відносин завершують підготовку до другого читання законопроектів щодо зміни і доповнень до Кодексу про шлюб та сім'ю, про свободу мирних зборів та про міліцію. Спільно з фахівцями опрацьовують також механізми організації правового забезпечення реалізації ухвалених Верховною Радою «Основних заходів і напрямів стабілізації економіки України в кризовий період».

Під час завершення третьої сесії Верховної Ради в Комісії з питань Чорнобильської катастрофи було вирішено скористатися канікулярним часом для контролю за виконанням деяких власних ухвал. Вихайшав нині в свої виборчі округи, частина депутатів вивчає, як виконуються рішення про опорушення житла для тих, хто підлягає відселенню з радіаційно забруднених територій, а також про лікування й одолювання потерпілих наслідків аварії на ЧАЕС. Матеріали перевірок будуть узагальнені і використані в подальшій законотвірчій роботі.

До ориєнтованого переліку питань, які розглядатимуться Верховною Радою у вересні, Комісія з боротьби з організованою злочинністю і корупцією запропонує розробити народним депутатом Григорієм Омельченком законопроект про скасування депутатської недоторканності. Завершується також підготовка до пленарного слухання проекту закону про корупцію. Водночас депутати контролюють і консультують хід розслідування кримінальних справ про зловживання службових осіб Чорноморського морського «арматорства» у «Власко» та про замах на керівника державного концерну «Украргосхесервіс», народного депутата Володимира Бортника.

***

У Комісії з питань економічної політики та управління народним господарством побували представники Державного департаменту США на чолі з містером Д.Спенхардом. Ця зустріч є одним з конкретних виявів американсько-української співпраці після відвідування Києва віце-президента США А.Гора. Гості цікавилися ходом приватизації в Україні, структурною перебудовою економіки, запропоновані конкретні заходи Американо-української комісії з питань подолання економічної кризи, що подолання в південь Америки було роз'яснено, що постанови Верховної Ради «Про вдосконалення механізму приватизації в Україні і посилення контролю за її проведенням» від 26 липня 1994 року не знімає перебіг приватизації, а лише вносить істотні корективи в її здійснення. Що стосується допомоги Україні, то вона входить за гуманітарні акції, сприяння в ядерному роззброєнні, ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Постійні ж довгострокові економічні стосунки мають бути базовими засадами для обох країн, рівноправного партнерства, говорилось на зустрічі. Американська сторона висловила також побажання, щоб Україна вступила в систему ГАТТ (Єдину систему з тарифів і торговлі).

Делегация американської Спільної юрисдикції за всевітньої безпеки відвідала Комісію з питань оборони і державної безпеки. Ця спілка разом з заштитом-юнією радою такого ж профілю діяльності розробила Планування допомоги кільком країнам СНД і насамперед Україні, у становленні системи експортного контролю за стратегічними матеріалами і технологіями подвійного використання, тобто у мирних і військових цілях. Експерти США відповіли на низку запитань українських парламентаріїв та висловили готовність поділитися досвідом у напрацюванні Верховною Радою законодавчих актів у цій галузі. Таких правових норм ми поки що не маємо. А вони конче необхідні за умов розбудови цивілізованої демократичної держави.

Прес-центр
Верховної Ради України.

Людмила ПИСАНСЬКА, «Голос України»

Економіка

ПОЧІМ НИНІ ПИВО?

А почім же? Залежно від того, де, коли і у якій формі ви його купите. Скажімо, на київській станції метро «Героїв Дніпра» о 18-й годині в будень децько пляшечок «Оболоні» коштує 10 тисяч карбованців, а за дві години — вже 12. В суботу чи в неділю вартість зростає відповідно на дві тисячі. Після 20-ї години менш як за 14 тисяч не сподієтесь купити. Деякі вишкідливі продавці правлять і по 15, поносивши причину такої надбавки: пиво тільки-но з холодильника.

Порядке купувати пиво в магазині по 6 тисяч за пляшечку? Еге, коли б воно так було, хто б купував у супермаркеті... А з віком мого квартири я пошдеє спостерігав за «скінченною верескою» вант-ок, які приїхали на пивзавод «Оболоні» по товар з усіх куточків України.

Домовившись про зустріч з головою правління акціонерного товариства (такий нині статус у заводу), Олександром Слободяном, завернула до гурти мійних хлопців-водіїв. Хоч і не дуже вони були балакучі, проте з'ясувала, що деякі стоять тут і по два тижні. Навіть вправуючи те, скільки вони в столиці за цей час продають-привозять, простоявши виліде: беручи пиво за відомою ціною трохи більше двох тисяч купонів за пляшечку, неважко прикинути зиск.

А що з такої торгівлі має завод, та ще й приватизований, якому ніхто й нічого не дав? Колектив сам і про розвиток виробництва дбає, і зарплату собі заробляє.

А майже нічого, — поєсною начальників планового відділу Тетяна Корж. — Незважаючи на те, що в собівартість продукції ми закладаємо вартість сировини, обладнання, інші затрати, Кабінет міністрів своєю постановою обмежує нам рівень рентабельності на позначці 45 відсотків. От і виходить, що працюємо з мінімальним прибутком.

Але ще більше втрачає держава. Зрозуміло, що автори цієї постанови керувалися добрими намірами, захищали інтереси споживача. Та, як це часто у нас буває, ця турбота повернулася нас проти нього. Адже поки предмет турботи на роботі, сиритні ділки отомом скуповують пиво у не менш сиритних замагах. А

жже за годину починає діяти інша «торговельна мережа» пенсіонерів, меткі молодиків пропонують пиво споживачам, але вже за потрібну ціною. А прибутку, минаючи державну кишеню, осідає у спекулянтів.

Економічні служби підприємства популярно пояснювали ситуацію у листах у всі інстанції. Колектив «Оболоні» не заперечував проти регулювання своїх прибутків державними податками. Але хай ціни на продукцію диктує попит. Адже бійти товар сезони: зимику рентабельність різко зменшується, а в грудні буває навіть збитковий.

Крім того, третій квартал — пора затопіти сировину, в основному ячменю, який, до речі, підприємство купує за сировинними цінами. Та ще з'являються, як доводиться купувати за кордоном, запасні частини тех пілатів вільно конвертованою валютою... Всі ці аргументи акціонери викладали у листах до законодавчих, виконавчих влад, відповідні — аналогічно, а до комісії і пенсії на час його відвідування працювало аж п'ять: докупували, чи не приховують тут прибутків, чи не беруть кабарів... Цікава й дуже типовою ситуація склалася на заводі. Два роки тому це державне підприємство відпустили на волю. Воля волею, заєзді 12 років існування обладнання зносилось, морально застаріло. Перспектив, здавалось, жодних. Проте прикинули: пиво «Оболоні», «Гоніак» — чи не краще за якістю в усьому колишньому Союзі. Почали шукати партнерів за кордоном. І знайшли — в Італії, США, Великобританії.

Якщо вже бути зовсім відвертими, то партнери з'явилися завдяки особистим зв'язкам генерального директора Олександра Слободяна. Та й ті, відзначаючи, що українське пиво так добре, усе ж уклали угоди швидко, щоб якщо посприяти підприємству чоловічій, котрий звязався у «радянській» системі акціонувати завод та це й без участі і держа-

ви, і інших охочих. Мабуть, вони не дуже вірили в успіх, проте якнайшвидше відомо допущали.

Ну що сказати? За два роки експортні поставки зросли з 1 відсотка до 15. І хоч державна-мачуха залишає підприємству якусь лише децимо, однак це дозволяє триматися на плаву: закуповувати обладнання, працювати над дизайном пляшечки. Бо хіба ж не було: вручну наклеювали етикетки на пляшечки, що їх відправляли до Великобританії.

А це з'явився ще один партнер за кордоном — у Москві. Навіть вигідніший, ніж у США. Бо платити стільки ж, а транспортні витрати багаті менші. То чому б і не торгувати, поки політики ще лише думають — укласти їм договори на дружбу, чи ні...

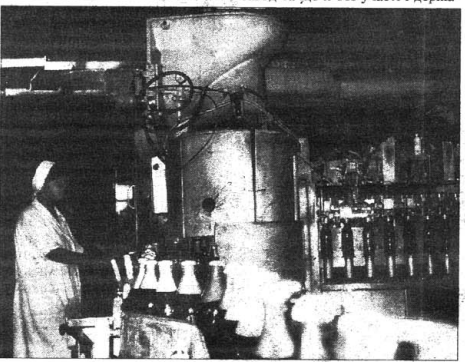
І хоч управлінським апарату акціонерного товариства доводиться, як-то кажуть, усе провадити добром, перші винагорода не забарилася: недавно укладено великий контракт з німецькою фірмою. Шопправда, без державних гарантій. Під чесне слово директора. А це вже немало.

Попри всі труднощі завод розвивається і пародує виписку продукції. Скажімо, за сім місяців тут збільшили випуск пива на 22,6 відсотка, а різноманітних безалкогольних напоїв — на 24 відсотки. І це — без пільгових кредитів, не те що без будь-якої допомоги з боку держави, а скоріше навпаки — за її постійного несприяння. А ми все ще дебатують, бути приватній власності чи ні, приватизувати державні підприємства чи зачекати.

Два тижні не могла «вильовити» Олександра Слободяна по телефону. Судячи з назв організацій, куди «поїхав» директор, які називала люб'язна секретарка, був розумним предмет його турботи: ціни. І наразі мені поталанило: Олександр В'ячеславович застала в кабінеті. Запитала, чи розв'язав проблему?

— З міськом владію домовилися про підвищення відпускної ціни, і хоча це не розв'язання проблеми, проте бодай наразі з'явилася.

...Вранці я визирнула з вікна: черга вантажівок до пивзаводу «Оболоні» не зменшилася.

Богдан БЕРЕКЕТА, «Голос України»

ЧИ БУДЕ У ЛУЦЬКУ ПАМ'ЯТНИК ШЕВЧЕНКОВІ?

Це питання вже шість років хвилює волинян, які на спорудження пам'ятника здавали добровільні внески, зібрали 5 мільйонів 424 тисячі 558 карбованців. І що далі?

У 1988 році лучани підняли клопотання про спорудження в обласному центрі високохудожнього пам'ятника Тарасу Шевченку. Цю пропозицію підтримав Волинський фонд культури, керівник якого Микола Онуфрійчук доклав багато сил, старання і терпіння, аби ця благородна ідея не була похоронена у високим чиновницьких кабінетах. У Луцьку організували ініціативну групу, схвалена фондівська доброчинна програма «Тарас Шевченко і Волинь». Групу очолив письменник Іван Чернецький. Клопотання громадськості було розглянуте і схвалено виконкомом Луцької міської Ради народних депутатів. Було організовано конкурс на кращий проект пам'ятника, вибір місця для його спорудження.

Без перебільшення буде сказано, що до цієї ідеї майже всі волиняни поставилися з особливою увагою. Колективні різних установ та організацій, підприємств та колективів, тисячі людей зокрема, і земляки-волиняни, схвалені за кордоном, робили пожертви, добровільні внески. На кінець 1991 року було вже зібрано близько 300 тисяч карбованців на пам'ятник Шевченку. На той час — солідні гроші.

Восени 1989 року Луцький міськвиконком спільно з обласною організацією Спілки архітекторів республіки та обласним відділенням «Фонду культури провели відкритий конкурс на вибір місця для пам'ятника. За підсумками конкурсу, таке місце було визначено напроти Луцької середньої школи № 4, на схилі природного пагорба, поміж проспектом Волі та міським парком імені Лесі Українки. Вибір був не випадковий. Саме цей клатік землі дуже дорогий лучанам. Тут колись був цвинтар, знесений в 70-ті роки, де упокоїлись колишні воїни УНР, письменник Модест Левшицький, учасник революційної боротьби на Волині проти національного і соціального гноблення в 30-ті роки, члени Луцького антифашистського підпілля, рідні, знайомі нинішніх мешканців обласного центру. Сьогодні колишня територія цвинтаря перетворена в сквер. Тож спорудження пам'ятника на цій ділянці землі повинно підняти її святість. Цей вибір підтримали поважні скульптори, архітектори Києва, Львова та

Луцька. Тут і було закладено та освятчено пам'ятний камінь, де п'ятий рік під національними прапорами відбувається щорічне вшанування великого Кобзаря. Сюди приходять дорослі і діти, покладають квіти...

Після вибору місця проведено два тури республіканського конкурсу на кращий пам'ятник Шевченку. Журі визнало кращим проект кийських авторів Є.Кунцевича і М.Стукалова. Громадськість турбувало, що спорудження пам'ятника затягується, не було визначено замовника, а зібрані копії зникли. У 1992 році керівники й активісти Фонду культури від імені громадськості Луцьку направили на адресу Верховної Ради, Президентів України листи з проханням проіндексувати народні пожертви, зібрані на пам'ятник Шевченку. Але відповіді так і не отримали. Гроші зникли...

І знову Фонд культури спільно з керівниками творчих спілок, ряду громадських організацій (яке вкотре) звертається з відкритим листом через місцеву пресу до керівників обласних інституцій, обласного виконкому, Луцької міської Ради з проханням підтримати справу. Таке враження, що пам'ятник потрібний тільки працівникам Фонду культури, письменникам, інтелектуальній містській області. Правда, нині вже колишні керівники області пообіцяли профінансувати спорудження пам'ятника. Водночас вони висловили думку про спорудження його перед центральним корпусом університету імені Лесі Українки (будинок колишнього обкому партії).

Знову почалися дискусії. Свої сумніви щодо зміни місця для пам'ятника висловили архітектори, творчі спілки, ряд громадських організацій. На думку фахівців, площа перед університетом не відповідає для такого монумента. Площу доведеться реконструювати, а це додаткові витрати, які перевищать вартість самого пам'ятника.

Ще одна суттєва і важлива деталь. Університет носить ім'я Лесі Українки, а перед самісним його центральним входом стоїть Тарас Шевченко.

Така невідповідність у Луцьку вже є й для драмтеатру імені Шевченка. Стоїть

пам'ятник Лесі Українці. Але орагії влади ще не чомусь не взяли до уваги. І ось перед університетом розрили площу, кинули в яму бетон... Через місяць-два це місце поросло бур'янами. Їх викосили, засипали землею, посіяли травичку. Невдовзі я дізнався, що під цією травичкою лежить бетону на 637 мільйонів карбованців.

А що далі? Яка доля пам'ятника? Адже його мали офіційно відкрити у Луцьку до 180-річчя від дня народження Тараса Шевченка. Дізнавшись, що замовником виступає управління капітального будівництва Луцького міськвиконкому, я поцікавився в його начальника Леоніда Кирильчука подальшим розвитком подій.

Леонід Олексійович сказав: Бронзова скульптура вже виготовлена в об'єднанні «Художник» з Києва. Потрібно знайти 600 мільйонів карбованців, щоб за неї заплатити. Деяка частина граніту під постамент вже завезена в Луцьк. Є всі підстави для того, щоб в цьому році пам'ятник Шевченку стояв.

З нинішнім мером Луцька Антоном Кривичем, який у листопаді 1988 року підписав рішення «Про будівництво у місті Луцьку пам'ятника Т.Г.Шевченку», теж на що тему відбулася розмова.

Шістьсот мільйонів карбованців не такі вже великі для нинішнього часу гроші, щоб ми їх не знайшли. Зроблю все від мене можливе, щоб в цьому році пам'ятник Шевченку було збудовано... — сказав Антон Федорович.

Де будемо ставити? Перед університетом...

А що думає з приводу цього голова обласної Ради народних депутатів Борис Климух?

Обласна Рада всіляко підтримує, щоб у Луцьку було споруджено пам'ятник Шевченку, — такою була відповідь Бориса Петровича.

Хочеться вірити в це. Бо то гріх — в незалежній Україні лувати перед пам'яттю Тараса Шевченка.

Волинська область.

Василь БАБУХ, «Голос України»

«ЧОРНИЙ ХРЕСТ» — ОБЕРІГ ПОЛЕГЛИХ

На Буковині вже кілька літ діє філія австрійської благодійницької організації «Чорний хрест», яка опікується похованнями воєнків, котрі полягли під час світових воєн. Ядро філії становлять студенти Чернівецького держуніверситету імені Юрія Федьковича.

За період свого існування волонтери «Чорного хреста» взяли участь у вшануванні старих військових кладовищ, здійснили багато перахоронень останків солдатів та офіцерів, виявлених на полях кривавих боїв. Завдячуючи їм, реставровано два великі інітернаціональні військові цвинтарі поблизу сіл Звениччя Заставніського і Валя Кузьмина Глибочицького районів.

Усі ці великомасштабні роботи профінансовано австрійською стороною. Нещодавно в селі Рідківцях Новоселицького району волонтери «Чорного хреста» перепоховали останки чотирьох австрійських та сімох російських воєнків, що загинули на околиці цього населеного пункту під час великої битви, яка увійшла в історію під назвою «Брусилівський прорив». У траурній церемонії взяли участь послаці «Чорного хреста» з Австрії.

Раніше, — сказав секретар «Волинського «Чорного хреста» Володимир Запольський, — поховання австрійських воєнків вважалися за ворожі і за ними, певна річ, не було ніякого догляду. Тому вони опинилися в такому жалюгідному стані. Ми ж намагаємося цивілізовано, по-християнськи підходити до цієї проблеми. У вшануванні жертв не може бути поділу на ворогів, переможців і переможених.

Чернівецька область.

Оксана ТЕЛЕНЧІ, «Голос України»

І ЗНОВУ ТАЄМНИЦІ МАДРИДСЬКОГО ДВОРУ...

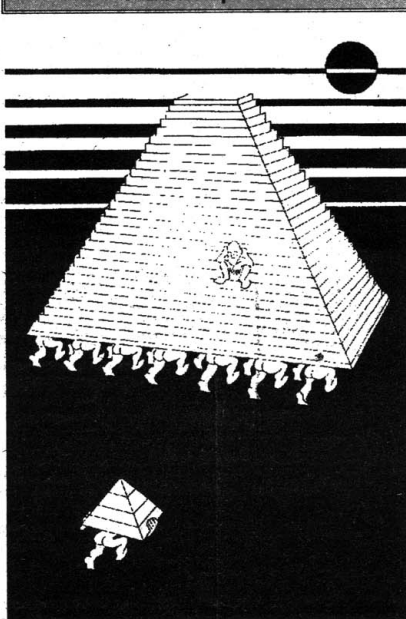
Голова Спілки монархістів України граф Орест Карелін-Романишин стривожений: Президент Росії Борис Єльцин почав вчашати до Мадрида. Мабуть, не випадково. Чи не готуються росіяни до монархічного перевороту? В армії вже відновлено колишні царські символи...

Тривога графа Кареліна-Романишина безпідставна. Він отримав від свого правителя — короля України-Руси Олександра (Олексія) II листа, в якому той повідомив про смерть матері. Граф потерпає, що не зміг поїхати на похорони, бо ж грошей катма, хоча теоретично він мільйонер. (Не в купоно-карбованців, звісно). Король оцінив колекцію прапорів, що їх граф привіз до Мадрида, у півтора мільйона доларів і на ці гроші хотів би збудувати в Україні храм. Однак гроші — в Мадриді, а проблеми — тут. Та в Мадриді не тільки гроші, а й пекуча таємниця, яку годі розгадати на віддалі. Річ у тім, що Олексій II чомусь підписав листа як імператор Росії і князь Київський. Доголові орли навели графа на роздуми. Він співставив деякі факти російського й українського монархічного та революційного рухів і припускає, що росіяни готують монархічний переворот.

Ім не тільки Крим потрібен, а вся Україна, щоб відновити «єдину, недеміну». Нашого короля тут, в Україні, а надто в Галичині, поливали брудом, і мене також, і ось — результат... Та хоч би що було, я залишусь вірним королю й Україні.

Якби не твердість переконань і вірність обраній позиції, глава Спілки монархістів пішов би служити до іншого короля — нащадка Данила Галицького — Великого князя Михайла Луцька-Київського, що проживає у Сколе Львівської області. Багато років поспіль той приховував своє знатне походження. Зголосився аж тоді, коли «благитна кров» знову стала в пошани. 70-річного нащадка Данила Галицького, який ознайомив графа з літописом свого роду, Карелін-Романишин також називає «Ваша Величність», на відміну від жителів Скола, які не мають пошани

Майже серйозно

до «благитної крові». Та граф потерпає, що дольського претендента на Київський престол втягують в довір'я провідисити. Одному львівському інженерові заблагословити знатного титулу, він пред'явив Великому Князю якісь-липові документи і випросив звання князя Звенигородського, що було засвідчено печаткою, виготовленою... для його Величності Орестом Кареліном-Романишином.

Чи достовірні ці відомості, якими Великий Князь підтверджує своє походження? Хтозна. Сам граф поставив до них не без сумніву, але дуже уважно. Бо іншим класова генетична ненависть засліплює очі.

За цією ж версією, де наприкінці минулого століття або й раніше Великий Князь Кийгородський створив УВО — Українську військову організацію. До 1920 року нею керував Великий Князь Луцьк-Кийгородський із своїми синами-полковниками Кузьмою і Петром. Коли Кузьмою було підступно вбито, вирішили передати командування УВО комусь із її членів. Так на історичному обрії з'явився постать Євгена Коновальця. У травні 1941 року Князь Петро Луцьк-Кийгородський був заарештований НКВС і пропав безвісти. У вересні того ж року Михайла Кийгородського переконали в тім, що він має замінити свого батька. Замінив. За що й відсидів 33 роки у тюрмах і таборах. Під час перших президентських виборів Михайла Кийгородського спробувало було відновити історичну справедливість — запропонував і свою кандидатуру, але...

Несолодко живеться королем та їхнім прибічником — і в Україні, і за межами нашої Батьківщини. Революції, війни, репресії, кухарки, що правили державою, підточили корінь знатного древа, і ось маємо те, що маємо. Нема пророка на Батьківщині, а тим часом у Мадридському дворі виривають нові таємниці...

Львів.

Мал. Володимир ВАСЬКОВЦЕВА.

Анатолій КОВЕЛЬНЮК, «Голос України»

Профспілка підміняє виконком

На роботі вам запропонували написати заяву на звільнення за власним бажанням, або ж... Ви з цим не згодні і в усіх непорозуміннях звинувачуєте начальство. Хто розсудить? Дестиглітими у нас за це хоч якось брали профспілки. Але тепер, коли ви працюєте, наприклад, на приватному підприємстві, нерідко виявляється, що захисту szukaти ні в кого — в даному разі держава не роботодавець, профспілки вас не представляють. І ось, щоб узгодити подібні конфлікти, в Луганську внесли в країні організовано Комітет сприяння соціальному партнерству. Його ініціатори — працівники миськівському, обласних рад профспілок, відділення УкрНДІ праці. Завдяки новому комітету третім учасником трудових відносин на регіональному рівні стають місцеві органи виконавчої влади. Луганська область.

Богдан БЕРЕКЕТА, «Голос України»

Якщо є гроші, є й ініціатива

На черговому аукціоні, який провело регіональне відділення Фонду державного майна України по Волинській області, продавали дві автозаправні станції і два магазини. Товариство покушців «Громадянська ініціатива» купило магазин у Луцьку за 1 мільярд 800 мільйонів карбованців за початкової ціни 200 мільйонів карбованців. Це ж товариство стало власником автозаправної станції у Володимир-Волинському районі, придбавши її за 470 мільйонів карбованців. Отже, «Громадянська ініціатива» на аукціоні взяла ініціативу в свої руки. Волинська область.

Микола ВОЛОК, «Голос України»

«Золотий» дим

Сумніве лідерство з кількості пожеж на збиранні ранніх зернових захопила Кіровоградщина. З кожних двадцяти «загальноукраїнських» пожеж вісім трапилися на полях «житниці України». Згоріло понад півсотні гектарів хліба, 160 тонн заготовленого на зиму сіна. Вогнем виведено з ладу два комбайни «Дон-1500». Найчастіше чорний дим на золотому полі з'являвся в Устинівському, Кіровоградському, Корніївському, Петрівському, Новгородківському та інших районах. Згоріло добра на десятки мільйонів карбованців.

Втрата були б набгато більші, якби не пожежники. Вони врятували 1025 гектарів ранніх зернових, інших матеріальних цінностей на мільярди карбованців. І не лише тим, що за порушення пропущеної безпеки притягли до відповідальності 615 чоловік, а проти двох керівників колективних сільськогосподарських підприємств кримінальні справи. Две результати наповзли шоденна профілактична робота та, зокрема, допомога залучених до неї курсантів Черкаського пожежно-технічного училища. Кіровоградська область.

Сергій СВТУШЕНКО, Андрій НАДЖОС

Державна турбота про споживачів морозива

У відповідності з президентським Указом від 18.06.94 «Про невідкладні заходи щодо додержання вимог законодавства в сфері торгівлі та посилення боротьби зі злочинністю» Держкомітет України у справах захисту споживачів провів перевірку у 12-ти районах Києва. Зокрема, йшлося про порушення правил торгівлі прохолодними напоями та морозивом — товарами, що нині актуальні. Проблеми є. В цілому ряді магазинів підприємств відсутні сертифікати якості на імпортоване морозиво, в накладних часто не вказується ціна на прохолоджувані напої. А, приміром, лоток малого підприємства «Наталка» торгував соком по 6000 крб. — яка організація встановила таку ціну, неможливо було встановити. Те саме — з морозивом. Строки реалізації продукції в деяких пунктах продажу не відповідають вимогам. На винних накладено штрафи. Втім, це урок: і тим, хто продає, і тим, хто купує. Київ.

Олександр ПІЛАТ, «Голос України»

Екологічна катастрофа в Севастополі. Хто винен?

Як ми вже повідомляли, під час святкування в Севастополі Дня військово-морського флоту РФ, в Артилерійській (Севастопольській) бухті стався екологічний катастрофа. Зарізане скандинавської великої кількості нафтопродуктів. У зв'язку з цим 9 серпня розповсюджено заяву прес-центру ЧФ, в якій, зокрема, говориться: «Деякі засоби масової інформації поспіхом поклялися відповідальність за ЧП, що сталося, на кораблі Чорноморського флоту, які брали участь у святкуванні Дня ВМФ... Ставлення кораблів ЧФ на бочку у парадний стрій здійснювалося буксирами, без запуску головних енергетичних установок, що виключило можливість виникнення аварійних ситуацій. Крім того, диспозиція кораблів і панівної лінії північно-східної вітри виключали можливість попадання нафтопродуктів в Артилерійську бухту з кораблів Чорноморського флоту... У ліквідації наслідків екологічної катастрофи безпосередньо участь беруть спеціальні засоби флоту». Спостерігаючи уважно, що наслідки цієї величезної екологічної катастрофи можуть бути непередбачуваними для мешканців Севастополя. Севастополь.

Криворізький сурикоровий завод виробляє і отгружує

ЭМАЛИ И КРАСКИ

марок ПФ-115, ПФ-133 і МА-15, МА-25 різних цветів (білий, чорний, голубий, зелений, жовтий, сирій і т.д.).

Отпускаем также грунтовок ГФ-021, талк молотый, сурик сухой железный.

Адрес: 324055, г. Кривой Рог, телетайп 106104 СУ-РИК.

Тел./факс (0564) 71-00-07, 71-12-82, 71-23-18, 29-29-95.

Василь БАБУХ, «Голос України»

Побачене в дорозі

ПІЩАНІ ЗАМКИ СЕРПОКРИЛЬЦІВ

Коли піщаний кар'єр поблизу села Митків Заставнянського району покинули колишні господарі — будівельники, певний час тут панувала пустка. Але поступово безлюдне місце почали обживати птахи, звірята, комахи. Одним з перших накинולי оком на забутий кар'єр берегові ластівки. Навесні їх галасливий зграя зробила над котловиною розвідувальний обліт і, не виявивши для себе нічого тривожного, задовілься будувати житла в піщаних прямовисних крутосхилах. Через кілька тижнів у них уже виділилося більше сотні нірок.

Цей труд, без перебільшення, слід назвати титаничним. Адже для такого крихтлого птаха прокласти кволим дзьобком тунель у піщаній товщі справа надзвичайно важка.

Спорудивши житла, береговички на цьому не зупинилися. Вони з таким же азартом, як і на початку своєї появи, дітали кудись за межі кар'єру і верталися звідти з сухими травинками, лиш в дзьобиках, мохом, пір'їнками. Потім галас стало менше — самки сіли на яйця. Почалося висиджування малят.

Тиша тривала кілька тижнів. Коли з'явилися на світ пташенята, ластівки знову дали знати про себе різким характерним посвистуванням, яке сильно відлунувало в піщаному кар'єрі. Це означало, що в них почалася відповідальна пора виховування нащадків.

Сотні «рейси» доводиться робити метким птахам протягом дня, щоб роздобути їжу своїм ненажерливим чадам. Їхня праця починається

дуже рано — десь о пів на п'ять ластівки вже ширяють у повітрі, полюючи на мовчу.

Місцеві жителі зовуть берегових ластівок серпокрильцями. Цю назву підказали гострі, серпоподібні крила птахів.

Нещодавно ми з сином, прогулюючись кар'єром, підібрали маленьких береговичку, яка випала з гнізда. Перелякане пташеня гучно лопотіло крильцями, намагаючись вирватися з рук. Зблизика я ще більше пересвідчився, що місцеве назва народилася неспроста — крильця ластівки майже копіюють селянський серп.

Передав пташеня в руки синові й сфотографував бранця розкриленим, аби й інші побачили гостру, обтічну форму птаха та його крильця.

Потім ми взяли береговичку й піднесли до однієї з нірок. Відчувши свободу, вона миттю пірнула в темний отвір. Це нас заспокоїло: там пташенятко вже не пропаде, його неодмінно візьме під свою опіку чужа сім'я.

Цього року в забутому кар'єрі з'явилося ще кілька ластів'ячих зграйок. Вони зайняли вільні крутосхили, вивели потомство і незабаром вирушати у вирій. Навесні, якщо все складеться гаразд, галасливий десант знову повернеться в своє лоно. І знову оживуть піщані містечка, знову наповняться піснями берегових ластівок покинутий кар'єр.

Чернівецька область.

Фото автора.

Вниманию руководителей предприятий!

Организация реализует оптом

моторокомплекты:

ГАЗ-53, ГАЗ-24,

М-412,

ВАЗ-2101-2105

(поршневая группа),

Двигатели: Д-243, Д-245.

Коробка передач

ГАЗ-53.

Цены ниже

заводских.

Тел. (0562)

46-68-59,

46-48-41.

Согласно определению Арбитражного суда Житомирской области по делу № 13 Б от 11.07.1994 г. возбуждено дело о банкротстве совместного украинско-итальянского предприятия «Украингрупп» (юридический адрес: 262000, г. Житомир, пр. Киевская, 10, ком. 633, р/сч 467289 в Житомирском региональном управлении Проминвестбанка, МФО 311056, г. Житомир, Новый бульвар, 5).

Житомирский арбитражный суд принимает заявления кредиторов и санаторов в течение месяца со дня публикации этого объявления по адресу: 262001, г. Житомир, пл. Советов, 12.

Согласно определению Арбитражного суда Житомирской области по делу № 126 от 19.07.1994 г. возбуждено дело о банкротстве общества с ограниченной ответственностью «Плюс» — Ак (юридический адрес: 262000, г. Житомир, проспект Мира, 1, р/сч 1467437 в Житомирском региональном управлении Проминвестбанка, МФО 311056, г. Житомир, Новый бульвар, 5).

Арбитражный суд Житомирской области принимает заявления кредиторов и санаторов в течение месяца со дня публикации этого объявления по адресу: 262001, г. Житомир, пл. Советов, 12.

Арбитражным судом Республики Крым возбуждено дело № 918-8 о признании должника частное малое производственное-торговое предприятие фирму «КВИС» — банкротом.

Всем кредиторам и санаторам, имеющим претензии к фирме «КВИС», необходимо обратиться по вышеуказанному делу в Арбитражный суд Республики Крым по адресу: 333000, г. Симферополь, проспект К. Маркса, здание Верховного Совета Крыма, Арбитражный суд.

Реквизиты должника: 334050, Республика Крым, Красновардеский район, с/пгт. Янтарное, ул. Кубаркова, № 3. Расчетный счет № 000468238 в Симферопольском филиале украинского банка «Відродження».

Арбитражным судом Донецкой области (340105, г. Донецк, б-р Пушкина, 34) возбуждено дело № 131/5-24 «О банкротстве малого предприятия «Регнон АРТЕС» (343550, г. Глерианск, Донецкой области, ул. Мавровского, 28, р/сч 468542 в УГБ г. Мариуполь, МФО 334691).

2. № 130/5-24 «О банкротстве производственно-коммерческой фирмы «Аста» (340043, г. Донецк, пр. Ильича, 15-А, р/сч 467634 в Донецком филиале КБ «Гиперпротексбанк», МФО 334863). Кредитор: Государственное экспортно-импортное банк Украины, 252001, г. Киев, Крещатик, 8 (в интересах отделения Государственного экспортно-импортного банка Украины в Донецке, 340086, г. Донецк, ул. Фрунзенского, 33-А, р/сч 94516 в отделении Украинского банка в Донецке, МФО 334817).

У світі борються вже не людські, а вселенські сили. І ось переді мною на терезах підсумку боротьби: тут мій білий м'якшав, там справедливий для всіх» — так писав Федорів у великій іспанській поеті Федеріко Гарсія Лорка. Писав про сучасну Іспанію, що в 1960-х роках була розколом на два ворожі табори. Своєю кульмінацією це протистояння досягло в другій половині 30-х років, в період громадянської війни. Репресії, вбивства, пошта і ненависть додали апогею, буквально поглинувши країну. Здавалося, що національне примирення за таких умов неможливе. Проте процеси, що розвивалися в суспільстві у другій половині 50-х — першій половині 70-х років, завдали нищівного удару моделі, що склалася. Першу руку протягли комуністи Іспанії, котрі 1956 року висунули гасло національного примирення всіх Іспанців, незалежно від того, по якій бік барикад вони, їхні батьки й діди билися в роки громадянської війни. Такий політичний курс іспанських комуністів не залишився поза увагою, і в 1966 році франкістський уряд реабілітував усіх учасників громадянської війни, що воявали на боці республіки. Таким чином було закладено перші цеглини у фундамент національної згоди в Іспанії.

1975 року, після смерті Франко, відбулися становлення і консолідація іспанської демократії, що супроводжувалася серією політичних компромісів, у реалізації яких узяти участь всі політичні сили країни — від реформистських до комуністичних. Це сприяло більш-менш мирному демонтажу франкістських інститутів влади і переходу до нової політичної системи.

Правляча еліта Іспанії на виході з франкізму зуміла виробити великий глибинний політичний курс, розрахований на мирний шлях становлення демократії. Лідером цього напрямку став глава другого уряду монарх Адольфо Суарес. Висунувши концепцію «центру», рівно віддаленого від «франкізму» й «комунізму», від «правих» до «лівих», орієнтуючись на настрої, що панували в суспільстві, ці динамічні кола незалежно до виборів сформували з 15 невеликих реформістських партій Союз Демократичного Центру на чолі з Адольфом Суаресом, який і переміг на виборах, набравши разом з ІСРП 65 відсотків голосів. Уряд звернувся до опозиційних партій з пропозицією спільно розробити заходи щодо подолання труднощів політичного та економічного характеру. Опозиція прийняла цю пропозицію і невдовзі було підписано документ про спільні дії уряду та основних партій країни («Пакт Монклоа»), створено багатопартійний комітет для підготовки проекту нової Конституції країни.

З її прийняттям на референдумі 6 грудня 1978 року було закладено політико-правовий фундамент національної згоди в Іспанії, причому важливу роль у проведенні такої політики належить королю Хуану Карлосу I — гаранту Конституції, стабільності й держави. Національна згода стала найважливішою умовою існування та функціонування політичної системи.

Таким чином, в історично короткий строк відбувся перехід від тоталітаризму до демократії, сформувалася багатопартійна парламентська система, визначилися принципи нової моделі трудових відносин, було прийнято Конституцію, яка заклала юридичний фундамент суспільного життя нації, продемонстровано конкретні форми переходу від гострої конфронтації до пошуку консенсусу.

Необхідно зазначити, що дії політики національної згоди засновано на певній інтегративній «формулі», певних правилах політичної гри. Причому ця формула ніким ніде не записується, та й усвідомлюють її різні політичні сили по-різному. Проте національна згода — це щось більше, ніж фактичне мирне співіснування в принципі непримиренних політичних сил. Суспільний консенсус, що має державотворче значення, — це стійка рівновага великих різних систем чином, а не ефемерна, найпевніше просто уявну одиницність усіх чи до більшості громадян з одного або кількох питань. Таке поєднання буває досить стійке, бо виникає на межі духовних, інтелектуальних і політичних мож-

ливостей суспільства, яке пройшло через трагічні випробування. Економічною і соціальною основою такої згоди виступає насамперед так званий середній клас.

Найбільшого поширення політика національної згоди набула в останні десятиріччя ХХ ст. в Іспанії, Франції, Німеччині.

Той, хто не пам'ятає минулого, осуджений пережити його знову, бо уроки історії — приклад для з'ясування й мудрості для прийнятих рішень. Не секрет, що нині Україна перебуває у надзвичайно глибокій економічній та політичній кризі. Примара громадянської війни, збиравши багатотисячний урожай смерті на полях Таджикистану, Грузії, Придністров'я, вперто ступає у наш дім. Суспільство роздирають історичні, ідеологічні, соціальні та інші конфлікти. Чітко позначилися больові точки суспільства: поділ нації на старше та молодше покоління, Західну й Східну Україну, продовжує загострюватися соціальний конфлікт, не припиняється конфронтація «правих» і «лівих», комуністів і демократів.

Треба відзначити, що єдності немає як у вищих структурах влади й законодавчої влади, так і в найменшому осередку суспільства — сім'ї.

Ігор ЖДАНІВ, аспірант

ЗЛАГОДА

Підбиваючи підсумки роботи Верховної Ради минулого скликання, слід підкреслити, що вона показала свою неспроможність об'єднатися у розв'язанні найгостріших проблем, що стоять перед нацією (прийняття Декларації про суверенітет та Акта про незалежність — цасливий виняток з правил). Кланові, амбіційні інтереси часто беруть гору над загальнонаціональними завданнями. Так і не було розв'язано проблеми Конституційного Суду, приватизації, боротьби з організованою злочинністю. Водночас уряд чинив ухвалює рішення, що суперечать одне одному, а також політиці, яку проводить парламент. І це відбувається за умов надзвичайно глибокої кризи, падіння обсягів виробництва, зниження продуктивності праці, національного доходу.

Відсутність згоди урадила й націю загалом, породжуючи неприязнь, а подекуди й відверту ворожбність між представниками різних регіонів і поколінь, а також різних соціальних груп. Проте, що нація перебуває у найтяжкій скруті, свідчить і те, що за 1993 р. кількість померлих перевищила кількість новонароджених на 30 тисяч чоловік, у кілька разів збільшилося число загиблих внаслідок отруєння алкоголем. Зростає й число самогубств, хоч у розвинених країнах намітилася тенденція до їх зменшення.

Відсутність чітко продуманої регіональної економічної політики, переполітизація науки, освіти, мистецтва призвели до того, що маємо гострий конфлікт у Криму. У привокзальній формі такі самі процеси відбуваються й в інших регіонах України.

Зрозуміло, за таких умов політика національної згоди допоможе в розв'язанні головних соціально-економічних завдань. Звичайно, утопічно було б вважати, що така згода розв'яже всі наші проблеми, проте, як показує історичний досвід, вона може і має стати підвалиною, вихідним пунктом розвитку нації.

І чим раніше ми усвідомимо безвихідь ситуації, що ґрунтується на конфронтації, тим швидше ми вийдемося до відновлення національної згоди. До цього, як наявна криза радикально зруйнує економічні та соціальні структури.

Сьогодні в суспільстві знову спалахнула суперечка про те, як суспільство будемо. Розуміючи, що детально описати суспільний устрій майбутньої України було б найінозичніше, слід так говорити про основні орієнтири, принципи політичної та економічної системи.

Національну зладу в Україні бачимо перш за все як відмову від історичних, ідеологічних і соціальних установок,

що розвивають народ. Можливість провадження такої політики ґрунтується на певних правилах, в яких порівняно надовго вливатиметься політична культура суспільства.

Практичну форму такого переходу від гострої конфронтації до пошуків консенсусу і складає політика національного примирення, що набула поширення в останні десятиріччя ХХ ст.

Вивчення історичного досвіду ряду країн дає змогу виявити низку закономірностей, що їх можна застосувати з відповідними корективами і в ситуації, яка склалася в Україні.

Найважливішими напрямками можуть бути такі: 1) створення умов, що сприяють прийняттю сторонами правил поведінки, які забезпечують функціонування системи; 2) послаблення імпульсів, здатних її зруйнувати.

Особливо важливо роль у досягненні національної згоди належить праву як регулятору соціальних відносин. У нормах права даються свої відбиття домінуючі в даному суспільстві уявлення про зміст та мету розвитку, шляхи та засоби їх досягнення. Право, таким чином, не лише встановлює належну й дозволує поведінку громадян (як це відбувається в стабільних суспільствах), а й стає інструментом перебудови суспільних відносин.

Тому право за наших умов — одна з важливих складових і, водночас, засіб розвитку. Головне призначення цього суспільного інституту полягає в забезпеченні організованого та впорядкованого здійснення перетворень, у наповненні ідеї національної згоди реальним правовим змістом. Процеси, що відбуваються в суспільстві, зумовлені багатоманітними чинниками й не обов'язково пов'язані з радикальними змінами у праві. Право не так спричиняє їх, як упорядковує. Виходячи з потреб політики національної згоди, право пов'язане з реалізацією таких функцій, як зміна структури, певних цілей діяльності, моделювання схем розвитку та встановлення його оптимальних меж, реалізація власне політики національної згоди в найширшому розумінні слова. У більш спеціальному плані ставлять завдання орієнтації та створення нового законодавства та його реального здійснення.

Без сумніву, величезну роль у досягненні суспільного консенсусу відіграє прийняття нової Конституції. Проте, беручи за основу інтереси та потреби розвитку, цей документ не так встановлюватиме конкретні й такі нормативні приписи, що підлягають негайному виконанню, як вказуватиме орієнтири розвитку, нерідко розраховані на велику далеку перспективу. В результаті розрив між конституційним текстом і реальним життям, між нормативним приписом й адміністративною та судовою практикою посилюється. Таким чином, охорона та регулятивна функція права заходять у суперечність з функцією перетворювальною.

Вихід бачимо в прийнятті так званої Малої Конституції (за досвідом Польщі), яка розрахована на дію протягом перехідного періоду і відбиває функціонування політичної та економічної системи саме в цих умовах. Причому, прийняття такої Малої Конституції можливе на основі суспільного консенсусу в рамках «круглих столів» політичної партії. Важливою складовою такого документа постає Акт про національне примирення (про громадянську зладу), в якому були б закріплені головні принципи дії та існування громадянського суспільства.

Конкретні форми реалізації політики національної згоди можуть бути різні. Проте варто наголосити, що йдеться про усвідомлення справді довгострокових тенденцій епохи, а не про практичну, хай навіть вміло сплановану акцію, покликану відповідати на конкретні політичні та соціальні негаради. Без сумніву, одне з важливих завдань, котрі стоять на

порядку денному, — формування певного соціально-психологічного клімату, часової суспільної свідомості. Проведення загальнонаціональної дискусії з основних питань суспільного розвитку, створення комітету сприяння національній згоді, загальнореспубліканського політичного центру, системи «круглих столів» — усе це посприяло б формуванню національної згоди. Головні зіграють справді авторитетні люди країни — видатні політичні діячі, вчені, підприємці, діячі науки, культури, письменники, артисти — сил землі нашої. Адже, як відомо, характер нації формується на основі характерів її найкращих видатних представників. Важлива роль у досягненні цієї мети належить телебаченню, газетам, радію, іншим засобам масової інформації. У пресі вже висловлювали думку про спорядження пам'ятника національній згоді, пам'ятника всім українцям та особам інших національностей, загиним на території України, незалежно від того, по якій бік вони билися.

Таким чином, одне з головних завдань, що постають сьогодні перед суспільством, — це зміна масової політичної свідомості, формування нових ідеологічних цінностей, спрямованих проти ідеологічної та іншої конфронтації.

Основою таких змін, а на майбутнє й гарантом стабільності, як зазначалося вище, є середній клас громадянського суспільства. Тому серед основних цілей та завдань правлячої еліти України вимагаються розробка соціально обумовленої програми приватизації як вихідного пункту формування класу власників, а в кінцевому результаті — й середнього класу. Причому вироблення такої програми можливе шляхом обговорення в рамках «круглих столів» політичних партій.

Важливим питанням, що визначає технологічну модернізацію країни, а в кінцевому підсумку й економічну стабільність, видається проблема іноземних інвестицій, яка у свою чергу пов'язана з правовим забезпеченням приватної власності, стабільністю політичної системи, відсутністю ядерної зброї в Україні, аналізуючи сучасну ситуацію і враховуючи вищевислені чинники, уявляється як неральне мати в ближньому майбутньому великі іноземні капіталовкладення в національну економіку. Тому цікавими здаються ідеї надходження ВКВ від розвитку іноземного туризму, використання вигідного положення України на карті Європи, створення «туристичної Мекки» в нашій країні, а так само від надходжень від громадян України, котрі працюють за кордоном.

На порядок денний політичного життя країни стає питання про створення блоку центристських партій, що ґрунтується на певному консенсусі, в основі якого лежав би діалектичний взаємовплив прав людини і прав нації. Головне — знайти ідеї, що об'єднують, а не сприяють конфронтації. Останнім часом серед новонароджених політичних партій на повний голос заявили про себе сили, які як один з пріоритетів своєї політики бачать пошук національної згоди. Серед них — Трудовий Конгрес України, який на своєму з'їзді визнав як програмну мету досягнення національного консенсусу, в дусі політичної згоди виступила й Партія прав людини.

Важко, зі скрипом йдуть пошуки згоди, спільних точок стикання у Верховній Раді. Не змогли зіграти своєї об'єднувальної й стабілізуючої ролі групи та фракції центристського напрямку. У нашій ситуації найбільш стабільною уявляється така політична система, в якій сильному парламентові (з політичним центром, що сформувалася) протистоятимуть сильна президентська влада, обмежена системою правового стримування й «протива». Президент України має виступити як лідер досягнення національного примирення. Адже Президент за своєю суттю є гарантом стабільності в країні. Закінчуючи роздуми над цією нагальною проблемою, хочеться підкреслити, що за свою багатотисялітню історію Україна не раз перебувала в стані громадянської війни. Страшливий привид зневаги й сьогодні живий. Проте історія вкотре дає нам шанс, можливо, останній... Згадаймо, в нас одна Батьківщина, одне життя — ось що нас об'єднує. І це багато більше, ніж усе те, що може роз'єднувати.

Нині слова ринок, реформи — немов набридливі мухи переслідують на кожному кроці, як збісів недавно — комунізм, партія, народ. В обох випадках, на жаль, мова йде про нащадків курчухи одобрених фіранки, за якими не б'єлетити стійкості віднощівності. Якщо ми, попри сімдесятирічне тлумачення, так і не збагнули, що ж таке насправді комунізм; то про ринок та реформи ми знаємо не більше того, що коли людина буде страждати хазяїном, то й хазяїнуватиме по-хазяїнськи!..

Проте така теоретична безпорадність вскрай дубує. Немов не було народження у повоєнній Федеративній Німеччині соціальної ринкової економіки і її подальшого тріумфу у багатьох нині провінційних країнах. Може склалася враження, що секрети ринкової економіки охороняються так само ретельно, як і дозвілені досягнення науково-технічного прогресу. Насправді все, майбутнє, набавки — наші ринкові виконорби буди-що намагаються прихватути від нас правду про прості й не дуже прості істини, засоби, котрі, народи багатьох країн буквально за лічені місяці й роки, немов та птаха Фенікс, відродили народне господарство з пожели воєнного чи економічного загибця.

Трохи історії

Всент зруйнована економіка Західної Німеччини 1948 року напручує нагадує нашу сьогоднішню. В обох випадках порожні полиці магазинів, шалена спекуляція, маса знецінених грошей. На той час професор Людвіг Ерхард (1897—1977 рр.) був директором Управління господарства об'єднаних західних зон окупантів у 1948 році, потім з 1949 по 1963 рік — міністр національного господарства знову створеної Федеративної Республіки Німеччини і, нарешті, канцлер ФРН після смерті Аденауера (1963—1966 рр.).

Саме Ерхард запропонував і рішуче вживався господарську реформу, розпочату 1948 року. Паралельно впроваджували дві реформи: грошову і ціну.

Завданням грошової реформи було позбавитися «лавани» знецінених грошей та створення твердої валюти. В ніч на 21 червня 1948 року старі рейхсмарки стали недійсними й були замінені дойчмарками. Кожний мешканець одержував 40 нових марок (потім це 20). Пенсії, заробітку і квартирну плати мали виплачувати у дойчмарках 1 : 1. Половину приватних заощаджень обмінювали 1 : 10, половину заморозили. Більшість зобов'язань підприємств зраховувалися за курсом 1 : 10, зобов'язання банків та установ колишнього Рейху були анульовані. Підприємства одержали готівку для виплати першої зарплати, але далі мусили існувати за рахунок реалізації власної продукції. Було створено новий емісійний банк — Банк німецьких земель — та розроблено правила, що регулюють його стосунки з приватними банками.

Завданням реформи ціни було скасування адміністративного розподілу ресурсів і контролю над цінами. При цьому розрегулювання ціни та заробітної плати провадили поступово, але швидкими темпами.

Схожість цієї ситуації в Німеччині з нинішньою нашою перш за все обумовлена наслідками адміністративної економіки обох країн, що призвело до потужної інфляції. Товарообмін здійснювався пов'язаною регулюючи оптоку та роздрібну торгівлю через бартер, дедалі більше схильючись до приватного національного обміну. Виробництво неухильно і стрімко падало.

Природно, що такий розгорт спричинився до гарячої суперечки щодо методів подолання кризи. Найбільш запекла була боротьба між прихильниками планової й вільного ринкового господарства.

І от реформа, як той казав, пішла. В перші місяці індекс ціни скрізь значно зріс. Серед економістів панувало сум'яття, народ був збентежений. Усерпеч логіці подій в серпні 1948 року Ерхард твердо заявив: «Я залишаюся твердо переконаний і майбутнє покаже, що була моя правда. Майтнчик ціни нині повсюдно порушив межі морального та допустимого. Це відбувалося під тиском чинників, які збільшували собівартість продукції, і під впливом сп'яніння, спричиненого тим грошима, котрі були видані кожній людині в час валютної реформи в обмін на старі гроші. Але скоро настане час, коли конкуренція змусить ціни повернутися до нормального стану — а саме до того, котрий забезпечує найкраще співвідношення заробітків і ціни, номінального доходу й рівня ціни».

За кілька місяців після цієї заяви репутація Ерхарда як невірнопанового оптиміста була одностайно замінена на сучасного економічного пророка. Сталося неймовірне. Спочатку гроші, надані населенню, призвели до різкого стрибка попиті і ціни, і який час попит не задовольнявся пропозицією,

незважаючи на те, що прихована товарна маса була швидко реалізована. Але такі обставини спонукали підприємців до виробництва, бо гроші набравали силу і стали дефіцитом. З середини до кінця 1948 року виробництво піднялося на 50 %! І далі, попри все, ця тенденція збереглася, похитнувшись лише раз — під час Корейської кризи.

Для нас, жертв нищівного провалу економічних заходів, проголошених керівництвом, які перейшли до ринку, надзвичайно важливо знати необхідні й достатні умови успіху такого процесу, виявлені за досвідом побудови соціальної ринкової економіки у найстабільніших з ринкових держав Європи — Німеччині. Про це йтиме мова далі.

Між «ізмами»

Сам Ерхард так визначив соціальне спрямування економічної системи: «За попереднього порядку був, з одного боку, дуже нечисленний вищий прошарок, який, у плані споживання, міг доволити собі все, а з другого боку — великий численний, але без достатньої купівельної спроможності, нижній

ва економіка спирається саме на три концептуальні принципи. Звернімося знову до Ерхарда: «Небезпека того, що конкуренції можуть чинитися перепони, — постійна й загрозлива з різних боків. Тому забезпечення вільної конкуренції — одне з найважливіших завдань вільної держави».

«Справді, не буде перебільшенням, коли я скажу, що закон, котрий забороняє картелі, мусив би мати значення найпотрібнішого господарської конституції. Якщо держава спасує у цій галузі, то скоро можна буде розраховуватися із «соціальним ринковим господарством».

Отож достеменно вільна конкуренція та подолання проблеми монополізму (картелів) — дві фундаментальні передумови успіху соціальної ринкової економіки. Підкріплю наступну тезу словами Ерхарда: «Соціальне ринкове господарство неможливе без послідовної політики збереження валютної сталості. І тільки цим шляхом можливо запобігти збагаченню окремих кіл населення коштом інших. Багато разів у таких спробах були винні і підприємці, і політики... Вина стає злочиним, коли хто-небудь свідомо захоче сприяти розвитку інфляції, щоб полегшити собі в такий спосіб виплату одержаних кредитів».

Отакі, люди добрі! Виходить, нині нашу економіку «ликують» смертельною отрутою?.. «Лікують», попри ресторжор, вислоулену Людвігом Ерхардом багато років тому? То, може, добродію для всіх ніколи й не був мейнстрімом горе-реформаторів?

Оповідючи свій досвід, Ерхард не мов пропонував наші сьогоднішні кричущі негаради. Адже якщо приміряти Ерхардівські критерії до нашого ринкового поступу, то з'ясується, що не тільки вільною конкуренцією, гаран-

тасамдм ліберального капіталізму, ні ідеям марксизму-ленінізму. Але реалізація природного прагнення до підвищення продуктивності праці в умовах соціального ринкового господарства має суттєву специфіку: реформами зроблено все, щоб максимально збільшити господарство від безпосереднього впливу бюрократії. І наслідки дебіорократизації економіки були різні. Загальне піднесення виробництва вже 1949 року дало змогу дещо знизити тривалість робочого часу на тлі загального усталення ціни. Вартість життя у 1950 році вже зменшилася на 7 відсотків.

Звичайно ж, небо над Людвігом Ерхардом було далеко не безхмарне. Але сьогодні це — вже здобутки історії: всі труднощі та передкризові загрози ним були подолані. Тим важливіші для нас його настанови, застереження і перестороги. Чи не до нас дійшли з далекого 1950 року оці його слова: «Ми особливо не маємо права добуватися уявних успіхів у такий спосіб, щоб... зростаюче знецінення валюти вивело нас на шлях інфляції: це означало б ще раз непомітним чином спорозніжати кишені вкладників та позбавити їх чесно зароблених грошей. Це було б найбільш мерзотним методом, який можна собі уявити». Замість цього, навіть у розквіті успіхів реформ, Ерхард не втомлю розтлумачував: «Грушні сили кон'юнктури — прагнення до раціоналізації, до капіталовкладень, а також готовність до розширення споживання... Необхідно й далі підвищувати виробництво і таким чином підвищувати народний дохід, а відповідно, й купівельну спроможність, котра забезпечить збут...».

Боже праведний! Де ти, наша втрачена купівельна спроможність?! — тільки й можемо, що вигукнути. І тут наш жадалий рятівник — де ви, українські Ерхарди? — мусить чітко й переконливо розтлумачити народові — як розподіляється отой супергіпернавар. Яку частку його спрямовують на піднесення виробництва, яку одержать робітники, селяни і білий, як привид, підприємець-виробник? А поки чекатимемо на ті посилення, послухаймо знову Ерхарда: «Не можна і не слід звільняти від відповідальності за підвищення ціни, за це легке зниження купівельної спроможності населення, тих, хто брав співучаст у цьому. Відповідальність лежить як на підприємцях і робітниках, так і на уряді та парламентаріях, котрі встановлюють гарантовану державою ціни чи визначають розміри доходів». Але з кого спитаємо ми за наші кричущі негаради? Хіба що з вітра в полі...

Ні ринку, ні добробуту

Сьогодні в нас коїться як ніяк не «легке зниження купівельної спроможності», а справжній відьомський шабаш ціни, що практично означає війну на виживання проти власного народу. Безпорадні дії уряду передовсім стосуються питань перерозподілу національного багатства і меншою мірою розвитку мотивації до праці, виробництва. Величезний потенціал працелюбного народу перемелюється на срібники, котрі розподіляються по закордонних банківських рахунках тимчасовими від незалежної України. Мабути, уже годі читат з Ерхарда, щоб переконатися в тому, що реформування в Україні провадиться не за виробленими позитивним досвідом законодами побудови соціальної ринкової економіки, а всупереч їм. Провал економічних перетворень був гарантований ще на час прийняття відповідних рішень як у минулому, так, можливо, і тепер.

Сьогодні очевидно, що фізичні можливості народу для покриття ним з власної кишені розкрадання, некомпетентності та безгосподарності у суспільстві вичерпані. Чи використаємо останній шанс — звернення до здорового глузду?

Сьогодні очевидно, що оновлення народного господарства України не здійснить лише завдяки реформам Ерхарда — грошової реформи та введення свободи ціноутворення. Але досвід його реформ і блискучий зліт економіки Німеччини для нас — не оцінений скарб у подоланні власних проблем.

Підготував
Юрій ВОЛШПАК.

ЕРХАРД — ЯКИЙ УСЕ ЗНАВ На знімку: Людвіг ЕРХАРД ЗАЗДАЛЕНІДЬ

шар населення. Тому під час реорганізації нашого господарського порядку слід створити передумови для подолання, нарешті, неприязні між «багатими» й «бідними».

Конкретніше місце соціальної ринкової економіки поряд з традиційним ліберальним капіталізмом визначається тим, що перша подолала фундаментальну ваду другого — циклічний кризовий характер розвитку, Ерхард пояснив: «Як відомо, господарство розвивається за ритмічними циклами. Приблизно сім років, нібито, триває повний цикл: піднесення, висока кон'юнктура, падіння і наступна криза, з якої зароджуються цілощільні сили, котрі знову виводять господарство на шлях до піднесення наступного циклу. Але за десять років, що я несу відповідальність за німецьку економічну політику, все ж вдалося перевести цей «незмінний» ритмічний колорит і, шляхом постійного піднесення господарства, добитися подняння повної зайнятості з кон'юнктурою високої продуктивності». При цьому Людвігові Ерхарду однаково неприйнятні будь-які монополії, панування яких він вважає за смертельно небезпечне для соціально-економічного прогресу.

Здається, зі світоглядом Ерхарда ніби все ясно. На чому ж ґрунтується фантастичний успіх його політики добробуту для всіх?..

«Три джерела і три складові частини» соціальної ринкової економіки

Мабути, і в галузі політекономії Бог любить трійцю. Тому соціальна ринко-

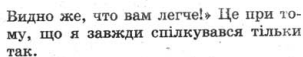
тована всіма державними інститутами, в нас не пахне, а й навіть для стимулювання бодей якоїсь ділової активності у сфері виробництва тегь нічого не робиться, а точніше — все робиться супроти того. Щодо монополізму в економіці — то він тотальний. Мафіозно-держмонополийний спрут однаково грабує і виробників, і споживачів, неажерливо збільшуючи апетити. І, нарешті, інфляцію, що галопує від отого грабунку, видають за нібито лікувальну «шокову терапію». Чи не час згадати нам інші ліки, рецепти котрих ми не раз в історії трагічно засвоювали? Аби наперекор не дїждати вило-чи скоротирати... Та повернімося знову до Ерхарда.

Творення замість інфляції

Праця і тільки праця є, за Ерхардом, джерелом зростання добробуту і необхідною умовою успіху будь-яких, навіть дуже сміливих і талановитих реорганізацій. Намагання поліпшити життєвий рівень народу, хоч якось мірою нехтуючи вищезагадану умову, «батько» ринкової економіки рішуче відкидає:

«Мій скептицизм у ставленні до всіх суперечок про «справедливість» розподілу національної продукції виходить з переконання, що будь-які вимоги щодо підвищення заробітної плати, обґрунтовані цією «справедливістю», є в тій самій площині, що й різноманітні спроби одних зацікавлених груп і навіть широких верств народу добитися для себе вигоди за рахунок інших. При цьому легковажно забувають, що передумовою будь-яких вимог має бути підвищення продуктивності праці».

Теза ця, до речі, не суперечить ні

— Заісχύ мені років шість тому придумав Сергожа Новачук. Інколи я потрапляю кулаками і кричу, що обстрижу своє каре, але довести це докінця ось уже кілька років не вдається. Ї у мене гример, але (слово чести) в очі вона мені нічого не крапає. То блиск природний. Що ще? Не думаю, що колінь я з'являюся в ефірі з краваткою. Так само навряд чи пересяду зі стойки у зручне плюшеве крісло.

— До «Бару» ви запрошуєте людей із кіл елітних, приналежних до так званого бомонду. Але, певно, є

Ганна РОМАНЦОВА, «Голос України»

З того моменту, як Чорному Котові не пощастило з мастю, у нього почались непорозуміння із сусідами. І особливо з Громадською Думкою, що мешкала поверхом нижче. Кім не ловив мишей — він їх жалів. Але ця обставина дратувала Громадську Думку куди менше, ніж його давня мрія завести собаку із дивним іменем Мольєр.

Крім того, Кім складав вірші, за що шпакі навіть прийняли його до Спільки письменників. Невдовзі після того Чорний Кім став телезіркою, але, як і раніше, продовжував не вірити в прикмети. Принаймні, в одну з них.

Такою вповненістю перейнялись і ми, ризикнувши за-
просити гурмана Чорного Кота на чай і яблучний пі-
ріг. Знайомтеся: наш гість — ведучий телепередачі...
Бар «Чорний кіт» поет Костянтин ГНАТЕНКО.

Я думу люблю едина —
я правда!
Гордо стою на зависти
наисовершеннейшей — не боюсь
его опровергать.
Щедры Кооперации Топольно,
Богородица Сергий Кини!

— Таку досить незвичну назву придумав Сашко Бар — режисер з «Мегалополу», який і запитав мене на роль автора та ведучого передачі. Дякий час ми навіть «диставали» Сашка тим, що йому нібито заманулося увічнити в такий спосіб власне прізвисько. До речі, декорації та освітлення так само придумав Сашко, і, на мій погляд, дуже вдало. На початку мені було дуже незручно сидіти за такою стойкою... Мені й тепер незручно, але сиджу — звик. Проте від слів «розгін-почали» досі в грудях щось холодне...

— Як Чорний Кіт почувається у ролі телезірки? Доводилося чути якісь несподівані відгуки на передачу?

— Не приховую, приємно, коли
впізнають у метро (переважно жінок)
і шепочуть: «Посмотри-посмотри, а в
телевизорі он гораздо интереснее».
Принимай, відчуватися, що мене
вже почали сприймати у ролі телеве-
дучого. Спершу докоряли, що я над-
міру заламую руки, непорядно ру-
хаю бровами, закуючу очі... Яюсь на
Хрестичку один чоловік намагався
достави, що мій артикуляційний апа-
рат непристосований до української
мовлення: «Говорите на русском».

ще якісь критерії відбору. Це — переважно коло друзів?

— Здебільшого, з героями своїх передач я знайомлюся тоді, коли по телефону запрошую до участі. Так було зі співаком Тарасом Петриненком, письменником і тележурналістом Віктором Анисимовим, академіком Білодудом, віце-президентом «Градобанку» Герасимчуком. Щоправда, з Ірою Білик нас пов'язує кількарічна дружба — і особиста, і творча. Але це зовсім не обов'язково. Мене приваблюють колоритні постаті, навіть трохи «придмелені», як каже Віталій Семенов (керівник театру «Кін», що нині не існує і де за часів краху я був завлітом). А таких неординарних, яскравих особистостей нам вистачить щонайменше на тисячу передач. Я просто щасливий від цієї думки. Лише розчаровують докори типу: «Ви завжди запрошували таких національно свідомих українців, і раптом, як грим з ясного неба, цей просвієцький налаштуванняй Малинко-в». У мене дещо інша шкала цінностей: він прекрасна людина, і цього досить. Мрію запропонувати стійку «Вару» державному діячеві. Поговорити з ним на звичайній людській темі.

— А чи погодиться політик на експромт? Адже Бар «Чорний кіт» — чистісінька імпровізація, без попе-

— Кажуть, він створив щось на зразок останківського «Бомонду», але внесли у діалог трохи більше випущеності і шляхетності. Але чи коректно запитувати у відомого спі-

вака, коли той впорядкує власну голову?

— Якщо ви маєте на увазі Тараса Петриненка, то, певен, таке саме питання була на вустах щонайменше 70 відсотків глادячів. А запитати коректно можна про що завгодно і в ко-го завгодно. До речі, Тарас дуже вдало вийшов із становища. Дилема «стригитись чи не стригитись», сказав він, через кілька років відпаде сама собою.

— У вашій передачі серед інших рубрик є така: «Спотикач». Питання, так би мовити, на засипку. Цікаво, на якій темі спіткнувся б Костянтин Гнатенко?

— Я досить часто чую його у себе за спиною: чи я не гомосексуаліст? Певно, почувши це в ефірі, я кліпав

би очима, вагаючись у доборі слів.

— Чи прозвучала б відповідь? І взагалі, чи варто торкатись подібних тем?

— Я думаю, що відповів би. Це залежатиме від форми і тону запитання. А взагалі я не знаю, чому людей так цікавить, хто з ким спить.

— Є у ведучого Бару «Чорний кіт» певне життєво-творче кредо?

— Бажання дивувати. Бути не таким, як усі. Фарбувати нігті лаком. Я не знаю, чому не нафарбував сьогодні: певно, лаку не придбав нового.

— Мені чомусь здається, що Костянтин Гнатенко вже з дитинства дивував батьків якимись винятковими здібностями.

— Мене виховувала бабуса, і я завжди був у сім'ї геніальним хлопчиком. Тому водієм, нехай найкращим і творчим, я стати просто не міг. Вчився добре, але якось тихенько і без особливих успіхів.

— Цікаво, а робота у Київському музеї Шевченка — це був свідомий крок?

— Я не збирався ставати музейним працівником. Але так склалося, і я не жалкую. До речі, Шевченко дійсно геніальний поет. Згадайте «Садок вишневий...» Жодного епітету, жодної метафори. А як ти це перекладаєш російською? «Вишневий садик»? Ну гаразд. А хрущ? Майський жук, чи що? Це ж просто жах.

— Пісні на ваші вірші виконують багато відомих співаків: Ірина Білик, Інесса Братуцкич та Орест Хома, Ольга Богомолець, Віктор і Любов Анисимови. Ці виконавці надто різні...

... — Ї вірні різні... Взагалі я не хочу пояснювати свої вірші. Може, це просто настрої. Але моя Муза не задрипанка, це точно. Я не пишу на колинах у трамваї чи метро. Мабуть, з тієї ж причини негативно ставлюсь до варіацій на теми шлунково-кишкового тракту чи інших фізіологічних пошуків.

Колись навіть написав:
В двері невидимі вийду —
Будівель нема і авто.
Незнані летять краєвиди,
Їх не лякає ніхто.

Можливо, в подібному леті
Чи просто — у божому сні
Приходять до грішних поетів
Слова і чуття неземні.

На клаптику синьої суші,
Де людства бушують рої,
Шукають роздвоєні душі
Первісні обличчя свої.
Та сонце колишньої ласки

Не вернеш — молись не молись,
Лише усміхаються маски,
Придумані нами ж колись.

Поетія — не вправи зарозумілих
звершників. Це просто спосіб бути
відкритим, бо в будь-якому іншому
разі відерта душа завжди беззахисна.
А взагалі мені нецікаво перечиту-
вати свої старі вірші. І пишу я їх не
для когось, а для самого себе. Та це
вузького кола друзів, кому можна чи-
тати щось новеньке, щойно складене,
серед ночі по телефону. До речі, єди-
не, що мене засмучує у телекамері —
мало хто став згадувати, що я ще й
поет. Бо для мене це я визначаю як
основний рід занять.

— Може, через те, що вірші Костянтина Гнатенка набагато частіше можна почути, аніж прочитати...

— У мене дійсно й досі немає книжки. Цікаво, хтось знайшов мій вірш в підручнику з української мови для румунів. І щось навіть увійшло до антології східноєвропейської поезії, виданої в Барселоні іспанською мовою. Зараз готую до видання твою свою першу збірку «Видіння». Коли буде можливість помістити у ній хоча б 25 поезій, гарно оформлених і в навуковому папері, буде прекрасно. Коли такої можливості не буде, від варіантів я відмовлюсь. До речі, у Спілку письменників мене прийняли без книжки. І не у Києві, а в Москві.

— Як саме це сталося?

— Досить кумедно. Це був 1989 рік, перший перебудовчий з'їзд м лодих письменників. Я тоді носив довге волосся, і взагалі прийшов якийсь такий абстрактний. І от, коли дійшло до нагород, слухаю: «Стільки-то зараховано без іспитів на Вищі літературні курси», а всього 9 членивників на весь СРСР... На цих словах мені «присипікло», і я помчав геть із залу. Повторяюся — аж тут мене хапають, тиснуть, починають цілувати, вітати... З'ясувалося, одним із тих дев'яти був я. До речі, віршів російською я ніколи не писав. Така була в житті приємна несподіванка.

— А якими на той час були вимоги для вступу у Спілку письменників України?

— Вони ті самі: видати 2 збірники при собі 3 рекомендації членів Спілки письменників з п'ятирічним стажем, критичні матеріали... У мене ж були просто вірші, і більш нічого.

— Що просто поет Костянтин Гнатенко порадив би читачам «Яблука»?
— Не впадати у відчай. Борстися. До щастя — тільки таким чином.
— Це — порада щасливої людини?

— Звичайно. І ще одне: це читатимуть молоді люди, і (не слід це сприймати надто буквально чи як якесь позерство) я б хотів замість побажання пригадати одного вірша:

Місяць спить на ложі ночі.
Я дивлюсь в туманні очі.
Помовчи, не говори.
Вуст гарячі кольори,

Руки тягнуться до рук,
Тіло прагне милих мук.
Місяць спить на ложі ночі.
Я з тобою спати хочу...

Спить тільки з тим або тією, когочого кохасте — це найбільше щастя. Звичайно, яблуко — фрукт, який відіграв негативну роль у житті бідних Адама і Єви. Але попри все це не варто від нього відмовлятися. Його треба їсти — це однозначно.

Терновий вінець українського села

(Початок на 1-й стор.)

Слава Богу, що живуть ще на землі люди, для яких селянська праця — гірка і солодка водночас — дорожка від усіх міських благ. Такі, як завідувача током Марія Сергієнко та агроном Василь Гоменюк (фото на 1-й стор). Такі, як Лідія Шолудько і Галина Дуулатова, для яких хліб — не абстрактна паляниця в магазині, а тяжка праця на току і турбота про кожну зернину. Такі, як кращий механізатор Микола Козловець, який міг би бути на заслуженому відпочинку, але продовжує трудитися.

І якщо в кріслі керівника колективного сільськогосподарського підприємства «Нова Україна», що в Броварському районі на Київщині, ще зовсім молодий Володимир Хоменко, то це означає, що не все ще втрачено й далі снуватиметься нитка, яка зв'язує покоління хліборобів. До речі, йому не було ще й тридцяти років, коли трудівники тодішнього радгоспу імені Кірова довірили Володимиру Миколайовичу керівництво господарством. Одному з дев'яти претендентів, серед яких були кандидати сільськогосподар-

ських наук, високі чиновники зі столяного Києва. І не помилилися. Нелегко живеться йому, бо на землі господарства наступає столиця. І, можливо, незвично для киянина зирити з багатопверхівки на бусла, який розгулює під вікнами. Але село не здається, бо відступати йому нікуди — позаду життя, яке (коли ж ми врешті зрозуміємо?) селянин дарує кожному з нас своїми мозолястими руками.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

На ваше прохання

Рецепти від Тищенка

Хоча торік ми і опублікували цілу статтю про від'їзд до США Валерія Тищенка, наші читачі все одно не заспокоїлися. Тепер просять його каліфорнійську адресу, але я, як автор публікації про сімферопольського цілителя-травника, чесно зізнаюсь, що в мене її поки що немає. З другого боку, писати йому за моря-океани, щоб одержати письмову відповідь, — справа, погодьтесь, не дуже дешева і просто неефективна. Заочно можна лише в паки грати, а не лікувати людей, тим більше тих, хто має тяжкі недуги.

Але не все втрачено. Валерій Вікторович передав естафету своїй сестрі Ользі Коляці, яка свого часу допомагала братові й училася в нього.

Її адреса: м. Сімферополь, вул. Героїв Аджимушкя, 6, кв. 5. Не забудьте: в Ольги Пантелеймонівни Коляки обов'язково треба бути о 10-й ранку. Неприйомні дні: субота і неділя.

Сьогодні, виконуючи ваші численні прохання, друкуємо кілька рецептів із фітотерапевтичного «арсеналу» Валерія Тищенка. До речі, його брошури з практичними порадами ви можете придбати в інформаційно-видавничому агентстві «Україна» — Київ, вул. Саксаганського, 30-Б.

Олександр ВИНУКОВ.

1. Відвар насіння льону виводить з організму хімікати, радіонукліди, токсини, інші шкідливі речовини. Складку насіння залити трьома літрами кип'яту й варити на водяній бані 2 години. Остудити до 40°C. Пити без обмеження, якомога більше, протягом 2—3 тижнів (1—1,5 літра на добу). Починати з 12 глин днів.

2. Смолисті кімчіки соснових гілочок або ж молоді смолисті шишки зварити в цукровому сиропі — зробити варення. Приймати по

1—2 столові ложки з теплим молоком 3—4 рази протягом дня.

3. Подрібнену синю гірку цибулю засипати в літрову банку (цибулі має бути половина за об'ємом) і залити травневим медом. Поставити в темне прохолодне місце (можна в холодильник) і настоювати 2 тижні. Пропістити й приймати по столовій ложці протягом дня перед їжею. Зберігати в холодильнику.

4. 300 грамів подрібненого часнику залити 300 грамами медичного спирту, настоювати в темному прохолодному місці. Приймати по 1/2—1 чайній ложці тричі на день з молоком (50—100 грамів) через 30 хвилин після їжі.

5. На 600 грамів води — 3 столові ложки трави материнки. Довести до кипіння, настоювати ніч, загорнувши в тепле, процідити. Приймати як воду протягом дня.

6. До половини посудини всипати промитий овес і залити доверху молоком. Варити на слабому вогні 20 хвилин. Швидко злити відвар — пити його замість води. Відновлює (підвищує) лейкоцити.

7. Житні висівки запарити кип'ятком, трохи притушувати в духовій, охолодити і додати мед. На 6 частин висівків — 1—2 частини меду. Стимулює кровоотвірні органи.

8. 5 грамів паяльної канфолі подрібнити і розчинити в 0,5 літра спирту. Приймати по чайній ложці за 15 хвилин до їжі тричі на день. Ефективний засіб проти раку шлунку.

Ці та інші рецепти Валерія Тищенка використовували в антиракових методах. Не зашкодить вона і будь-кому як профілактичний, оздоровчий засіб. Тим більше, що рецептура проста і доступна кожному.

Цікаво і змістовно проходять літні канікули в оздоровчому таборі «Ялінонька» кіровоградського заводу «Гідросила», що розташований у вибалку Чорного річки під Трепківкою Знаменського району.

На фото: морячка Катя, Катя Жалко, другокласниця кіровоградської СШ № 14 задоволена відпочинком у таборі. Вона член загону «Морак».

Фото Ігоря ДЕМЧУКА.
(Жирківськ).

Поради спеціаліста

Валерій НЕКРАСОВ, лікар вищої кваліфікації, працівник санітарно-епідеміологічної лікувально-оздоровчої об'єднання при Кабінеті міністрів України

АТИ-БАТИ, ЙДУТЬ НІТРАТИ

Букавально за останні п'ять років перед усім світом гостро постала проблема забруднення продуктів нітратами. Адже вони можуть перетворюватися на високотоксичні нітрити, які, у свою чергу, переходять у канцерогенні нітросполуки, що згубно діють на організм людини.

Нітрати і нітрити — солі азотної та азотистої кислот. Їх, до речі, додають до деяких продуктів — м'яса, ковбас, сирів, щоб поліпшити смак і товарний вигляд. Крім цього, нітрати і нітрити накопичуються в овочах, якщо в ґрунт внесено азотисті добрива. І чим більше їх внесено, тим більша загроза отруєння людей овочами.

На жаль, бувають і такі випадки, коли нітрати та нітрити ми споживаємо суто через свою необачність, переплутавши їх із сіллю чи харчовою содою. Так, в одному з харківських дитсадків, де замість солі використали в їжу селітру, сталася справжня трагедія — всі діти отруїлися, кількох із них урятувати не вдалося. Тяжке отруєння одержав і робітник київського м'ясокомбінату Н., який замість харчової соди помилково розвів у кухлі воду ту ж саму селітру.

Щодо овочів, то найбільше накопичують нітрати шпинат, петрушка, буряк, столовий, селера, а найменше їх у цибулі, томатах, бобових, фруктах і ягодах. Слід знати, що в шкірці в 4—5 разів нітрів більше, ніж у середині плоду.

Велику кількість нітрів містять ранні сорти овочів, адже в цей час у землі містяться ще багато нітритної форми азоту, або овочі, вирощені на торфових ґрунтах і в теплицях. Як не прикро, але факт: серед огірків найбільше нітратів накопичують знамениті ніжніски.

При низькій температурі й гарній вентиляції кількість нітрів в овочах поступово зменшується. Досліді за свідчили, що через 3 місяці в картоплі їх залишилося близько 85 відсотків, а через 6 місяців — лише 30. У моркві — відповідно 70 і 44 відсотків. Пояснюється це тим, що овочі «дишають» і в їхніх клітинах тривають біохімічні

реакції, внаслідок яких мінеральний азот перетворюється на нешкідливий для людини азот органічний.

Якщо засолювати огірки без приправ, то нітрити переходять у розсіл, і через місяць їх в огірках стає втричі, а через півроку — в 5—6 разів менше. Але такий розсіл, як ви розумієте, треба вилити геть.

Якщо ж засолювати огірки або помідори з приправами — часником, кропом, петрушкою й іншими компонентами, які мають властивість накопичувати великі дози нітрів, то «забрудненість» овочів може збільшитися вдвічі.

В останні роки значного поширення набули заморожені овочі. Але будьте обережні! Якщо їх розморожувати повільно, то нітрати швидко перетворюються на токсичні нітрити. Тому краще овочі не розморожувати, а викласти їх до бульйону таким, як є, або блантувати на гарячій сковорідці. І в жодному разі не кладіть розморожені овочі знову до холодильника!

Іноді можна почути (навіть прочитати в пресі), що свіжі овочі, аби позбутися шкідливих солей, треба замо-

читати у воді. Це неправильно, адже нітрати містяться в основному в клітинах, тож у воду їх переходить лише мізерна частка. Найкращий спосіб — відварювати. Так, у варених моркві кількість мінерального азоту зменшується на 50 відсотків, у буряках, зварених цілими, — на 20 відсотків. Як і розсіл, відвар треба вилити.

Досліді показують, що під час варіння овочів найбільше нітрів переходить у відвар в перші 15 хвилин. Тож, може, варто попередньо відварювати овочі, а вже потім класти їх у суп чи борщ. Нехай страви будуть не такими наваристими, зате нешкідливими.

Слід знати і про те, що всі листяні овочі, як наприклад, шпинат, петрушка, шавель, містять у собі чимало нітрів, особливо якщо вирощені в теплицях. Ніколи не купуйте замане або надірване листя, бо в місцях пошкодження відбувається швидке накопичення нітрів. Свіжу зелень їжте цілою. Якщо її нарізати, та ще й дрібно, то одержите істотно «забруднений» салат.

Огірки рекомендується старанно промивати і зрізати з них шкірку.

Нітрати містяться не лише в овочах. Вони також надходять в організм людини, яка курить. Так, випалені за день 20 цигарок підвищують у слині рівень нітрів у середньому до 10 міліграмів на літр (добова норма — 5). Значну кількість нітросполук одержують і любители пива.

Джерелом нітрів в організмі людини можуть стати ліки — нітрогліцерин, нітросорбіт, нітратрон та інші. Всього відомий 41 лікарський засіб, який сприяє утворенню нітросполук.

Ми звикли, що їжа — це наша сила і здоров'я. Як бачимо, це не завжди так. Тож будьте обережні й обачливі. А щодо цигарок, алкогольних напоїв, пива, то тут і застерігаю не треба. Можна лише ще раз нагадати: відмовтеся від них заради свого повноцінного життя.

Фото Валерія ІНОТІНА.

Сам собі лікар

Маско, я вас знаю

Щоб шкіра обличчя була гладенькою, треба зміцнити його м'язи. Для цього рекомендується шість простих вправ (масок), які виконуються в такій послідовності.

1. Маска подливу (брови високо підняти вгору, ніби ви хочете вигукнути: «Невже це правда?!»).
2. Маска гніву (брови наспусти: «Ах ти, слякий-такий!»).
3. Примружуй очі.
4. Маска подлінуку.
5. Маска сміху.
6. Маска невдоволення.

Вправи робити по кілька разів. Найкраще перед дзеркалом.

Зуммен для гіпертоніків

Ви коли-небудь чули про звукокорувальну гімнастику? Так ось, звукокорувальна гімнастика дуже корисно впливає на всі органи людини, особливо на серцево-судинну систему, зміцнює захисно-адаптаційні реакції організму. Наведені нижче звуки треба співати (чим довше «тягти», тим краще) і обов'язково під час ходіння. Складність полягає лише в тому, що треба вибирати безлюдні місця, адже у зустрічному може виникнути безпідставна підозра щодо вашої психіки.

1. Звук «а!» вібрує горло і гортань.
2. Звук «и» викликає вібрацію головного мозку.
3. Звуки «е» та «оу» викликають вібрацію легень, серця, печінки, шлунку.
4. Звуки «а» і «о» викликають вібрацію в грудях.
5. «Храм» і «зуммен» треба співати за гіпертонічної хвороби.
6. «Мном-пее» за неврозів і ознак неврастенії.
7. «Поу-у-у» — якщо захворювання травного тракту.

Для того, щоб переконалися в ефективності звукокорувальної гімнастики, потрібно єдине: прогулятися і поспівати.

ИНФОРМАЦИЯ О ВТОРОМ ВЫПУСКЕ АКЦИЙ ОАО «МИР»

Открытое акционерное общество Украинская фондовая финансовая инвестиционная компания «МОДЕРНИЗАЦИЯ — ИНВЕСТИЦИИ — РАЗВИТИЕ» (далее — Компания).

1. ДАННЫЕ ОБ ЭМИТЕНТЕ

Компания основана в соответствии с действующим законодательством и решением собрания учредителей (протокол № 1 от 10 марта 1994 года) и зарегистрирована решением № 268 Малиновского РИК г.Одессы 18 марта 1994 года за регистрационным номером № 117/94 В ФОРМЕ ОТКРЫТОГО акционерного общества.

Юридический адрес Компании: 270072, Украина, Одесса, ул.Генерала Петрова, 49.

Учредителями Компании являются юридические и физические лица.

ЮРИДИЧЕСКИЕ ЛИЦА:

— малое частное предприятие «НМК-1» (г.Одесса, ул.Ильфа и Петрова, 55/2);

— малое частное предприятие «АЛЕКС» (г.Одесса, ул.Черняховского, 6).

Уставный фонд Компании составляет 3 000 000 000 карбованцев, разделенный на 60 000 (шестьдесят тысяч) простых именных акций номинальной стоимостью 50 000 (пятьдесят тысяч) карбованцев каждая.

В настоящий момент Уставный фонд выплачен полностью.

Решением общего собрания акционеров (протокол № 3 от 25 июня 1994 года) Уставный фонд Компании увеличился до 110 000 000 000 (сто десять миллиардов) карбованцев.

2. ЦЕЛИ КОМПАНИИ

1. Способствование процессу приватизации.
2. Обеспечение функционирования фондового рынка.
3. Привлечение инвестиций в национальную экономику Украины.

3. ПРЕДМЕТ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ КОМПАНИИ

1. Мобилизация денежных средств путем выпуска и обращения ценных бумаг.
2. Коммерческая деятельность с ценными бумагами.
3. Инвестиция денежных средств в инвестиционные проекты.
4. Ведение иной деятельности, не противоречащей законодательству Украины, связанной с выпуском и оборотом ценных бумаг и инвестированием.

Описание служебной деятельности эмитента.
Компания создана как финансово-инвестиционное учреждение, является торговец ценными бумагами и осуществляет свою деятельность в соответствии с законами Украины: «О хозяйственных обществах», «Об инвестициях», «Об приватизационных бумагах», «О ценных бумагах и фондовой бирже», с Указом Президента «Об инвестиционных фондах и инвестиционных компаниях».

Компания проводит активный маркетинг рынка инве-

стиций в Украине, рынка ценных бумаг, разрабатывает методики оценки и ведет активный поиск высокодоходных объектов инвестирования. Готовится к работе по привлечению средств физических и юридических лиц для осуществления краткосрочных и долгосрочных инвестиций, к работе с приватизационными бумагами.

Просроченной кредиторской задолженности и задолженности по платежам в бюджет Компания не имеет.

4. ДАННЫЕ ОБ ЭМИССИИ ЦЕННЫХ БУМАГ

Согласно решению общего собрания акционеров (протокол № 3 от 25.06.1994 г.) об увеличении Уставного фонда до 110 000 000 000 (сто десять миллиардов) карбованцев Компания объявляет дополнительную открытую подписку на акции. Цель использования финансовых средств, полученных от эмиссии:

- обеспечение инфраструктуры для начала активной высокоприбыльной деятельности Компании;
- расширение инвестиционных вложений в экономику Украины;
- обеспечение функционирования фондового рынка, осуществления деятельности с ценными бумагами в интересах инвесторов и участников. Запланированный объем эмиссии: 2 200 000 акций.

Вид и категория акций: 220 000 акций привилегированных именных на общую сумму 11 000 000 000 карбованцев;

— 1 980 000 акций простых именных на общую сумму 99 000 000 000 крб.

Один акционер не может владеть более, чем 15 (пятнадцать) процентами акций Компании.

Минимальное количество акций, предоставляющее право голоса, устанавливается: 2 200 акций — один голос.

Движение акций фиксируется в книге регистраций. Не зарегистрированная в книге сделка с акцией считается недействительной.

Учредители являются держателями акций на сумму не менее 50 % от Уставного фонда, на срок не менее двух лет.

Эмиссия производится путем дополнительного выпуска акций на общую сумму 107 000 000 000 (сто семь миллиардов) карбованцев в общем количестве 2 140 000 штук номинальной стоимостью 50 000 крб. каждая, из них:

- 220 000 именных привилегированных;
- 1 920 000 именных простых.

Эмиссия акций будет производиться серий 02 под номерами 1-2140000.

Открытая продажа акций начинается с 1 августа 1994 года и прекращается 1 февраля 1995 года.

Для приобретения акций ОАО «МИР» необходимо подать в Совет директоров заявление в порядке, установленном действующим законодательством Украины.

При положительном рассмотрении заявления покупатель — юридическое лицо должен заключить договор с Компанией, произвести оплату в размере 100 % (сто процентов) стоимости приобретаемых акций к моменту заключения договора о покупке акций, а физические лица оплачивают стоимость акций в момент приобретения. Физическим лицам не обязательно при себе иметь паспорт.

Владельцу акций выдается сертификат на общее количество принадлежащих ему акций. Сертификат отвечает требованиям законодательства Украины.

Форма оплаты: наличная, безналичная.

Акции могут приобретаться за счет переданных в собственность Компании материалов, оборудования, движимого и недвижимого имущества и имущественных прав.

Акции будут реализовываться по курсу, устанавливаемому на основании спроса и предложения, но не ниже номинальной стоимости. Начальный курс акций устанавливается в размере: 2,5 доллара США; 4000 российских рублей.

Иностранцы юридические и физические лица покупают акции по специальному валютному курсу.

Выплата дивидендов акционерам Компании производится не реже чем раз в год. Дата выплаты определяется общим собранием акционеров.

При реорганизации Компании все обязательства по выпущенным акциям переходят к правопреемнику в установленном законом порядке.

Продажа ценных бумаг осуществляется Компанией. Адрес пункта(ов) продажи акций за наличный расчет, выплаты доходов, осуществления операций и депонирование будут осуществляться по адресам: г.Одесса, ул.Розы Люксембург, 28; ул.Генерала Петрова, 49.

Номер расчетного счета для приобретения акций по безналичному расчету: 467404 в Филиале Первого Украинского международного банка в г. Одессе, МФО 328191.

Дополнительная информация может быть получена по адресу: 270072, Украина, город Одесса, ул.Генерала Петрова, 49. Тел.: (0482) 22-74-57; 25-00-33. Факс: (0482) 22-03-58.

Официальная информация о деятельности Компании публикуется в республиканских газетах «Голос Украины», «Бизнес».

5. ФАКТОРЫ РИСКА

Принимая решение о приобретении акций ОАО Компании «МИР», нужно принимать в расчет следующие факторы риска:

- ухудшение общей экономической ситуации в Украине;
- нестабильность налогового законодательства.

(Председатель правления)
Управляющий
ОАО «МИР»
С.С. ЛАГУНИН.

ИНФОРМАЦИЯ о втором выпуске акций акционерного общества «Проминь»

А. Характеристика ЭМИТЕНТА

1. Фирменное наименование: акционерное общество «Проминь» (сокращенно АО «Проминь»).

2. Местонахождение: 312220, Харьковская область, Золочевский район, пгт Золочев, ул. Пионерская, 40.

3. Дата учреждения: АО «Проминь» учреждено Собранием учредителей 1 сентября 1992 года (протокол № 1) на базе колхоза имени Кирова Золочевского района Харьковской области. АО «Проминь» зарегистрировано исполнительным комитетом Золочевского райсовета народных депутатов 11 сентября 1992 г., решение № 176. Акционерное общество «Проминь» перерегистрировано с закрытого типа в открытое решением Золочевской районной администрации (протокол № 75 17 марта 1994 года).

4. Предмет деятельности: производство, переработка, хранение и реализация сельскохозяйственной продукции.

5. Отчет об уставном фонде: — размер уставного фонда на день принятия решения о втором выпуске акций составляет 17 348 000 000 (семнадцать миллиардов триста сорок восемь миллионов) карбованцев (полностью оплачен).

Б. Описание

деловой деятельности
АО «Проминь» занимается производством, переработкой, хранением и реализацией сельскохозяйственной продукции.

Просроченной кредиторской задолженности по платежам в бюджет АО не имеет.

В. Данные о второй эмиссии ценных бумаг

1. Дата и номер протокола принятия решения о втором выпуске ценных бумаг:

— решение о втором выпуске акций АО «Проминь» принято собранием учредителей АО 5 февраля 1994 г. (протокол № 1). Принято решение об увеличении уставного фонда до 22 948 000 000 (двадцать два миллиарда девятьсот сорок восемь миллионов) карбованцев.

2. Цель использования финансовых ресурсов, полученных от эмиссии:

— расширение ассортимента и объема выпуска перерабатываемой сельскохозяйственной продукции.

3. Планируемый объем эмиссии:

Общий объем эмиссии составляет 22 948 000 000 карбованцев. Выпускается 45 896 простых имен-

ных акций номинальной стоимостью 500 000 карбованцев каждая, акции выпускаются серий А под номерами 00001—45896.

4. Права, обусловленные владением акциями

Владельцы акций АО «Проминь» имеют право: продавать, передавать, залождать в залог акции самостоятельно с обязательной регистрацией изменения владения в реестре акционеров.

5. Запланированный курс акций — акции реализуются по курсу, который будет устанавливаться на основании спроса и предложения. Стартовая курсовая стоимость акции — 650 000 карбованцев.

6. Метод начисления и срок выплаты дивидендов

Выплата дивидендов по акциям производится один раз в год в сроки, устанавливаемые общим собранием акционеров. Очередные общие собрания акционеров проводятся не позднее, чем через 3 месяца после окончания финансового года.

7. При превышении (недостижении) объявленного уровня подписки на акции решение об увеличении (уменьшении) уставного фонда принимает учредительное собрание АО.

Г. Организация размещения акций, сроки подписки

1. Размещение акций АО «Проминь» осуществляет акционерное общество закрытого типа — инвестиционная компания «НПК — Инвест» (сокращенно АО ЗТ ИК — «НПК — Инвест»), имеющее разрешение № 303 Министерства финансов Украины на все виды деятельности с ценными бумагами.

2. Устанавливается безналичная форма выпуска акций. На общее количество приобретенных акций владельцу выдается сертификат, являющийся документом, удостоверяющим право владения акциями.

3. Подписка на акции производится с 15 июля по 15 ноября 1994 г. по адресу: 310073, г. Харьков, пр. Ленина, 60.
Телефон: (0572) '30-83-87, (0572) 32-44-74.

Д. Факторы риска

Принимая решение о подписке на акции АО «Проминь», необходимо учитывать следующие факторы риска:

- политическая и экономическая нестабильность;
- нестабильность законодательства и подзаконных актов;
- неблагоприятные погодные условия.

ИНФОРМАЦИЯ о выпуске акций открытого акционерного общества «Инвестиционно-финансовая компания «МОНОЛИТИВЕСТ»

АО «Инвестиционно-финансовая компания «Монолитивест» зарегистрирована в Запорожье 11 января 1994 г. Председатель правления — Батасов Юрий Геннадиевич, экономист.

Цели деятельности: мобилизация свободных финансовых средств предприятий, организаций и граждан для инвестирования в различные отрасли экономики, рациональное использование производственных и финансовых ресурсов, более полное насыщение рынка инвестиционных и финансовых услуг, получение прибыли.

Объем второй эмиссии — 2 900 000 000 (два миллиарда девятьсот миллионов) карбованцев.

Виды акций — простые именные.

Количество акций второй эмиссии — 290 000 (двести девяносто тысяч) штук, номинальной стоимостью 10 000 (десять тысяч) крб. каждая.

Форма выпуска акций — безналичная, на всю сумму приобретенных акций выдается свидетельство.

Начало продажи акций — 10 августа 1994г.
Окончание продажи акций — 10 февраля 1995г.
Продажа производится по адресу: Украина, Запорожье, пр.Ленина,63.

Председатель правления АО «ИФК Монолит» Ю.БАТАСОВ

ОСЬ ЯК СТАВИЛИ НА КОЛІНА СЕЛЯН

Викриття

30 травня 1994 року вранці біля будинку, що в центрі Києва, було здійснено замах на народного депутата України, керівника державного концерну «Укразротехсервіс» Володимира Бортника.

Події, які «закрутилися» довкола цієї кримінальної історії, засвідчили, що справа не обмежиться лише пошуком конкретного виконавця замаху. Вночі до лікарні, де медики боролися за життя Бортника, крізь міліцейські охорону заслони пробивається лава уряду Юхим Звєздічів у супроводі міністра охорони здоров'я Юрія Сніженка і вибухає постраждалого на аеродром, а згодом прибулим закордонним літаком — до Азербайджану. У обох випадках Україну розгортається баталія за визволення заарештованого СБУ командирона В. Бортника та... дипломатичного паспорта останнього. Далі — політична заява Ю. Звєздічова з приводу замаху на главу «Укразро-тотексресу» і невідступна позиція голови постійної Комісії Верховної Ради з питань боротьби з організованою злочинністю й корупцією Григорія Омельченка, який вважає, що становити у цій справі об'єктивну істину можна, лише з'ясувавши мотиви скоєння злочину, котрі, на його глибоке переконання, заховані у фінансово-господарській і валютній діяльності «Укразро-тотексресу».

10 червня їм надається прийняття Президентом Верховної Ради постанови про проведення комплексної перевірки та ревізії фінансово-го податкової діяльності «Укрзатехсервісу», а також «Разноіменку» (колишнього «Укрбелторфрезу») та акціонерного «Даміана-банку». А 13 червня Президент найвищого законодавчого органу країни приймає постанову ще й про створення тичасової депутатської комісії для забезпечення контролю, стирняння у розслідуванні кримінальної справи щодо замаху на В.

— 8 червня цього року в газеті «Кієвські веде́мости» на першій сторінці під рубрикою «Ки́ївські чутки» було опубліковано власну інформацію цієї газети «Закордонпаспорт Володимира Бортника намагалися вивести за кордон, попра́вда, невда́ло». «Дешків час тому, що де замку на Володимирі Бортника, — зазначено в інформації, — на західному кордоні України було затримано такого собі громадянина нашої держави, який намагався вивести за кордон велику суму в валюті. Піш чак ретельного догляду документів при цьому, крім власного, виявився закордонпаспорт Бортника. Розслідуючи цю справу, співробітники правоохоронних органів звернулися до Володимира Федорювича із запитанням: що це за паспорт і чому його намагалися вивести? Бортник пояснив, що документ він свого часу загубив, а потім дізнався, що паспорт начебто у його знайомого (того самого, затриманого). Забрати документ, за словами Бортника, все було ніколи. Володимир Федорювич висловив подивування, навівши знайомий довіз паспорт за кордон.

На рівні чуток існує припущення, що паспорт могли використати в країнах Заходу для здійснення будь-яких оборудок».

Прочитавши це, зробимо скидку на рубрику, бодесь відсотків дев'яносто викладених у замітці інформації, обставин, перекручені і відповідають саме рубриці.

Після цієї публікації я отримав десятки листів, дзвінків з проханням прокоментувати ситуацію, роз'яснити, що ж насправді сталося. Тоді я цього зробити не міг, а сьогодні згоден офіційно викласти лише те, що не зашкодить слідству.

Ось як було насправді. 6 квітня цього року, повертаючись з ділової поїздки до Румунії на автомобілі «Мерседес», голова правління хмельницької агрофірми «Проскурів» депутат Хмельницької районної Ради Іван Леонтьович Рудик на митному посту в Чернівецькій області особисто заповнив митну декларацію, вписавши до неї 40 доларів США. Під час огляду його автомобіля

Григорій Омельченко

Бортника та проведенні комплексної перевірки й ревізії діяльності очолюваного ним держконцерну.

Протогон цих кількох місяців «Голосу України» як офіційному видданню Верховної Ради вивчалася не так просто заручитися офіційною точкою зору на хід слідства у цій гучній справі. Свідчо-оперативна група, що її розслідує, працює у надзвичайному режимі секретності, під особливу охорону взято не лише членів групи, а і їхні сім'ї. З тих же міркувань безпеки утаємничено і прізвища членів вже згаданої тимчасової парламентської комісії. На передовій цього важкого фронту виділяється лише неспокійна постать голови цієї тимчасової комісії Григорія Омелюченка. Проте і він, відомий досі своєю прихильністю до газетного слова, як службовця особа інтригуюче мовчав. І ось Гринівий, Омелянович схвилювано заговорив:

Насамперед попередив: називає лише окремі факти, оприлюднення яких не завдасть шкоди слідству. Решта, як кажуть, — поки що за кадром.

Але й те, що Григорій Омеляченко пропонує на суд наших читачів, може шокувати кожного свідомого громадянина України.

ти підписали листа на захист свого колеги Івана Рудика, хоч, як потім з'ясувалося, багато з тих підписів — підроблені. Але це так, маленький штрих.

Можна уявити, що доволка діл справи зчинилися. Саме тоді наша редакція отримала факсом сповнену запереченнями заяву прес-центру УСБУ по Хмельницькій області, ці працівники за дорученням керівництва колег виконували окремі саліди діл. У ній зазначалося, що у всіх напрямках на СБУ чиниться моральний і психологічний тиск, залучаючи аж до погроз фізичного знищення керівництва та співробітників управління. «З цією метою, — цитує, — окремі «захисники», котрі тісно пов'язані з у багатьох справах з заарештованим, використовують засоби масової інформації, поширюють плітки про наявність високопоставлених покровителів (підкреслено мною. — А. Б.), підбурюють окремі верстви населення до масових безпорядків... При-

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 25 листопада 1993 р. № 957-ІВ

Kul

Про експертів лінійного пального

З метою раціонального використання низинкуваного запасу
істотної паливної у зв'язку з закінченням терміну його
експлуатації організації національної промислової оцінки Укра-
їни Міністерства України ПОСТАНОВЛЯЄ:

І Державному комітетові по матеріальних резервах передбачено зовнішніх економічних зв'язків із державного резервування авіаційного пального в листопаді - грудні 1993 року 1994 р. акцію в розмірі, що подляється.

2. Міністерству землінок економічних за"явік /Сленіч
завдання реалізацію через об'єднання "Українадторг" за
об'єктів пального на землінок ринку за національну ве
на інше 4 млн. грн. за І току без урахування тран
за інші витрат за сплатою Державному комітету за
на інші предпачі потроєм 5 мб підлядаванню техніч

Виконавчий обов'язки
Прем'єр-міністра України
Міністр
Кабінету Міністрів України

кро, що до цієї кампанії прилучилися окремі депутати і претенденти в народні депутати України, колишні працівники КДБ й СБУ, звільнені зі служби, навіть політичні сили, котрі сповівають ідеї, що дамагетрично протилежні ідеям самого зарештованого». Оце так ревіхав здійснився через депутата провінційної райради! Мені здається, що хмельницькі працівники СБУ, готуючи заяву, злуквали лише в одному (нависне чи ні?) — коли наявність «високопоставлених покровителів» Рудика назвали підказками... Врешті решт, Рудика СБУ змушене було звільнити.

— Щоб дещо прояснити ситуацію, вдамося до прийому працівників кіно — поки що залишимо цей зоровий ряд з затриманням й арештом Рудика і покажемо інший.

30 травня вчинено замах на народного депутата, — керівника державного концерну «Укragро-техсервіс» Володимира Бортника. Того ж дня під слідчо-оперативна група під час огляду службового автомобіля В. Бортника («Вольво-940») виявила папку для ділових паперів, в ній серед інших документів та чималої кількості американських й австралійських доларів, фунтів стерлінгів, німецьких марок тощо, кредитної картки (не платують за візитом) однієї з іноземців, був і офіційний лист № 97 від 26 травня 1994 року атестації «Прокурор» виконавця цих обов'язків прем'єр-міністра Юхимю Звягільському. У листі, підписаному заступником голови правління агрофірми паном А. Рибчинським, «чіпляють ангельські крила» Рудика, який у той час перебував у слідчому ізоляторі СБУ, йдеться про безсумнісність останнього і велику самопожертву в інтересах української держави. А завершувався лист такими словами, дитую: «Виходячи з вищевикладеного, правління агрофірми просить Вас (тобто Звягільського — Г. О.) як посадову особу й як людину покладати участь в ділі однієї з керівників (тобто Рудика — Г. О.) зовсім небезпідданого виробничого колек- тиву...»

3 червня Рудика як депутата райради звільнили з-під варті. Дався взнаки такий правовий парадокс. За законодавством колишнього СРСР, якщо депутат скоював злочин на території іншого району чи області, тобто за межами свого виборчого округу, такого застосовували закон як дисциплінарний.

звичайного, рядового громадянина. Ніякого дозволу райради на його арешт чи притягнення до кримінальної відповідальності застосувати не треба було. Однак стаття 29 Закону «Про статус депутатів місцевих Рад народних депутатів» дозволяє тлумачити статус народного обранця так: хоч би який депутат і б не скоїв злочин, притягнути його до кримінальної відповідальності можна лише за згодою відповідної Ради, депутатом якої він є. А коли обласна прокуратура звернулася до Хмельницької райради дати таку згоду, то її голова відповів, що в Раді немає можливості розглянути прокурорське подання. Осьам же один доказ того, як потрібно ніяк скасувати статус депутатської недоторканності, чого ми, група парламентаріїв, домагася від Верховної Ради. Нагадаю, що через таку недоторканність більш як 500 депутатів різних рівнів уникли суду.

А що ж Рудик? Через кілька днів після звільнення з-під варті він виїхав за кордон, де не раз зустрічався з В. Бортником для обговорення своїх справ.

І знову інший зоровий ряд. З червня, тобто того дня, коли Радка було звільнено з 3-під'ярті, з так званого політичного заявою на сесії Верховної Ради виступив народний депутат України, виконувач обов'язків прем'єр-міністра Юхим Звягильський. Я не коментую цю його документ, нагадаю, що кожний депутат має право робити будь-яку заяву. Я лише процитую з його заяви два речення: «Не випадково убитці обрали своєю жертвою Володимира Бортника. Саме він протидіяв спробам грабувати Україну, відмовляючись закуповувати нафтопродукти та інші матеріали для сільського господарства за цінами, продикутованими мафією».

Замість коментаря до цих слів Звягільського назву кілька фактів, а читачі нехай самі роблять висновки.

У березні 1992 року Рудик і Бортник у Німеччині створили свою фірму під назвою «ВВБ». Її вклади в ці «Роги і Ратичі» 50 000 німецьких марок. Спочатку комерційним директором цієї фірми був народний депутат України Володимир Бортник. А через рік він поступився цією посадою Рудику. Пікава подорожця: у засновницьких документах обидва були зазначені як прості трударі з України: Бортник — «ярволий інженер» з Києва, Рудик — такий самий з Хмельницького.

20. травня 1994 № N 97

На № _____ від _____

В.О.Принч-в'єдінстра
Морозин п.Зв'єт'євський В.В.
п.Київ

6 жовтня 1994 року правозахисний організм за-
арештовано і по даний час утримується під вартою в слід-
стві ізоляторі. Усі члени комісії, зокрема голова президіуму
Хмельницької агрополіти "Проскурку" депутат Хмельницької
районної Ради народних депутатів Рудик Іван Леонідович,
кандидат в депутати до Хмельницької обласної Ради народних
депутатів, якому 15 жовтня 1994 року пред'явлено обвинувачення
в скоєнні адміністративного правопорушення за ст. 170 Кримінального Кодексу

Рудик І.А., повертаючись з короткострокової службової поїздки в Румунію, пропонує їсти через державний кордон на території України невідповідно вилучену в сумі 20 400 рублів м'ясопродукцію, одержану ним на території Румунії в рамках поїздки на контракті під афілійовану "Проскура" і фірми "Богола-Стан Д.Т.А.".

І ПІДРІЗАЛИ КРИЛА ЛЬОТЧИКАМ

Володимир Бортник

Такого провітання фірмі не зміг би придумати й Остап Бендер. Тільки в Німеччині було відкрито три валютні рахунки (власник одного — «ВВБ», а двох інших — Рудик). Все, що з'явилось на цих рахунках, було «зароблено» завдяки торгівлі Рудика й Бортника з... самими собою. Ось деякі цифри, які сьогодні вже можна назвати. Отже, у 1992—93 роках хмельницька фірма «Проксурс» (голова Рудик) за безпосередньої участі народного депутата Бортника здійснила з німецькою фірмою «ВВБ» (директори Бортник—Рудик) всім зовнішньоторговельним операціям 25 листопада 1992 року, наприклад, агрофірма «Проксурс» і шведська фірма «СОП-Трейдинг» уклали договір, за яким «проксурсівці» отримали сім нових автомобілів «Вольво-960» і «Вольво-944-6» загальною вартістю 222 145 доларів США. Разом з тим за цим договором між цими фірмами шведська сторона поставила «Проксурсу» 10 автозастав «Вольво» і десять холодильників напівприцепів загальною вартістю 1 638 570 доларів. Двадцять відсотків цієї суми хмельничани мали сплатити одразу після підписання договору, а решту переказати на один з рахунків «Норд-банку» до Стокгольма. Але обов'язково до відправлення автомобілів. Важко уявити, але попередню оплату було здійснено уже через п'ять днів — 30 листопада.

Хто ж заплатив за іномарки? Державний концерн «Украрготехсервіс» на чолі з Бортником і товариство з обмеженою відповідальністю «Інтербіс» з Донецька, переказали на стоцьомільйонний рахунок понад 2,5 мільйона доларів США. А одне з платіжних доручень на суму більш як мільйон доларів підписав донецький професор Вечірко — зять Юліана Зявільського.

А ось ще один факт без коментарів, на розсуд громадян. Це об'являючи пост першого віцепрем'єр-міністра, Зявільський направив до Берліна фірми «ВВБ» гарантійного листа такого змісту: «Кабінет міністрів України гарантує у 1993 році концерну «Украрготехсервіс» згідно з виданими дозволами квотами і ліцензіями експорт продовольчих товарів, металопрокату, чавуну, мазуту й інших ресурсів на суму сто мільйонів американських доларів».

І ще одна інформація до роздумів. 25 листопада 1993 року купував обов'язки прем'єр-міністра України Юліан Зявільський підписує таємну постанову Кабінету міністрів про продаж 200 000 тонн авіаційного пального за державною резерву України. І це тоді, коли проти такого продажу були Держкомрезерв, Держкомнафтопродукт і знайшлися покупці на внутрішньому ринку, але їм було відмовлено у придбанні цього пального...

— Перепрошу, але не можу стримати емоцій. Я висвітлюю в газеті те й відкрито тому і знаю, як задихаються від нестачі

авіаційного пального льотчиків. Годін налітують мізерну кількість, втрачають навички пілотовання. Одне слово, авіаторам підрізано крила, завдаючи шкоди бездотлачності ВПС. А не дай Боже, доведеться піднімати надсучасні машини в повітря в найгірші обставини! У схожій ситуації опинилися й селяни. Восени 1993-го та навесні 1994-го я особисто був свідком, як голови колгоспів мало не на колінах благали пального для своїх господарств у директорів нафтобаз і дільців з комерційних структур. Що ж це за держава така! Невже не можна було з вигорою обняти те авіаційне палне на звичайне?

— Мало того, порушуючи чинне законодавство України, ця таємна постанова передбачала продаж пального за карбованці, а не за тверду валюту. Вражає й та обставина, що це задовго до прийняття цієї постанови Зявільський на нараді державних високопоставлених осіб і двох представників дільців кіл Греції дав вказівку про відправлення з держрезерву за кордон 200 тисяч тонн авіаційного. Підкреслюю, це до прийняття постанови. Тодішній «Укрнафтопродукт» (а нині «Разномікс») не будучи компетентним у цих питаннях, уклав з кіпрською фірмою «Уквар Петролеум ЛТД» договір і авіапальне уже було завантажене в залізничні цистерни й відправлене до Одеського порту, де його чекав грецький танкер. Це вже був такий відвертий грабунку, що в порту вийшли за голову, мовляв, дайте хоч якийсь фіговий листок, щоб прикрити цю безсоромність. Аж після цього з'явився таємна постанова Зявільського.

Усе це призвело до того, що кожну з 100 000 тонн авіаційного пального продали за ціною, нижчою од середньої світової приблизно на 30—40 доларів США. Висупереч постанові Кабінету міністрів платежі за авіапальне здійснювало товариство з обмеженою відповідальністю, умовно позначимо його літерою «Р», та інші комерційні структури. І не через державний «Укресімбанк», а через акціонерний «Даміана-банк». Міністерство зовнішньоекономічних зв'язків видало ліцензію на продаж цього пального за твердою валютою, а платежі здійснювали і в карбованцях.

А тепер щодо вашого заперечення становищем селян. Так-от, частину цього пального було продано нашим колгоспам і радполам, але за значно вищою ціною, ніж кіпріотам.

Після цієї, скажемо так, операції кіпрська сторона за посередництва того ж «Укрнафтопродукту» продала «Украрготехсервісу» (Бортнику) бензин А-76. Але вже за ціною, вищою од середньої світової приблизно на 30—50 доларів США. Уважте! А «Украрготехсервіс» продав цей бензин колгоспам і радполам за ще вищими цінами. (Далі читайте політичну зйавку Зявільського, яку ми вже цитували).

І це ще не все. Кіпрська фірма «Уквар Петролеум ЛТД» за продане їй на підставі таємної постанови за підписом Зявільського авіапальне переказує на прихований закордонний кореспондентський рахунок «Даміана-банку» 15 500 000 доларів США. Однак до бюджету України надійшло лише 10 000 000 доларів.

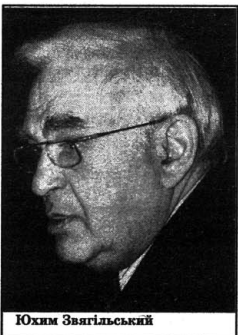
Встановлено, що, не маючи ліцензії на проведення валютних операцій, «Даміана-банк» здійснював їх через товариство з обмеженою відповідальністю, яке умовно позначимо літерою «Р». Під час перевірки фінансово-податкової діяльності цього това-

риства «Р» встановлено, що у 1993—94 роках від оподаткування приховано понад 700 мільярдів карбованців.

— Локальний факт замаху на народного депутата України, керівника концерну «Украрготехсервіс» Володимира Бортника обростає такими «деталіями», що дають привід припустити думки про великомасштабне корупційне розкрадання України в особливо великих розмірах. Чи не постас у вас, Григорію Омельяновичу, як колишнього члена слідчої бригади Гляня—Іванова, порівняльних асоціацій з тією справою, що її розслідували в Узбекистані?

— Перш ніж відповісти на це запитання, я хотів би це раз підкреслити: я називаю лише факти, а правової оцінки діянь найвищих службових осіб не даю зумисне, бо це прерогатива судівства.

Так, в Узбекистані було припинення національних багатств, що їх ділили у вигляді хабарів на різних щаблях державної і партійної влад. Та хоч би як там було, проте відсотків на дев'яносто, а може, й більше, те багатство, ті копшці, хоча й належали злочинцям, але не були вилучені з економіки тодішнього СРСР. А в нашому випадку та сама валюта, яка нестачі якої задихається українська економіка, фінансово-кредитна система України, працює на економіку інших держав. Отже,

Юліан Зявільський

те, що розслідувала бригада Гляня—Іванова, і те, що розслідують сьогодні в Україні, не можна порівнювати в одних площинах.

— Так чи інакше, у справі Бортника «засвідчилися» ще одна відома фірма — «Нордек», котра за керівництва уряду Зявільського чи не на державному рівні мала залити Україну нафтою. Яка її роль у цій історії?

— Фірма «Нордек» уклала з «Украрготехсервісом» контракт, за яким поставила в Україну понад 300 000 тонн нафти (пома механізм міждержавної угоди України з Росією). За цього «Нордек», крім плати за нафту, привласнює собі державу двадцять відсотку надбавку на ціну, яка призначалася для погашення нашого державного боргу Росії. А це — понад 30 000 000 доларів США!

За поставленою «Украрготехсервісу» нафту «Нордек» отримує компенсації сітькогосподарські товари, металопрокат, мазут. Ціни на більшість цих товарів занижено на 15—20 відсотків. Так, масло вершкове та м'ясо відпущено по 1000 доларів США за тону, і це тоді, як індективна ціна тону масла становила 1200 доларів США, а м'яса — 1300—1500 доларів США.

У 1993 році «Нордексу» було відвантажено більш як 130 000 тонн металу на загальну суму по-

над 21 000 000 доларів США, але за цінами, що на 10—15 відсотків нижчі від індективних. Однак за цю продукцію наша держава отримала від інофінанси лише трохи більш як три мільйони доларів США. Мало того, інофінанс вимагає від України ще більшого зниження цін на метал, мотивуючи це його недостатньою якістю. Хоча, за нашими даними, метал був найвищих якостей.

— Тобто, якщо я вас правильно розумію, «Нордек» з ласки уряду й «Украрготехсервісу» привласнив оту двадцять відсотку державу надбавку і за це ще й отримав за заниженими цінами наше масло, м'ясо й інше?

— Саме так. Слухайте далі. Згідно з контрактом, укладеним між «Украрготехсервісом» і швейцарською фірмою, котрою поки що умовно назовемо літерою «Б», в Україну поставлено близько 1 200 000 тонн нафтопродуктів. З нашого державного бюджету за це перераховано 177 мільйонів доларів США. Встановлено, що цю суму значно завищено. Однак і тут інофінанс вимагає від України сплатити їй ще понад 20 мільйонів доларів...

— Боже, Боже... Втім, якщо правда, що Бог догадає, то де ж, спитати б, був тодішній глава держави Президент Леонід Кравчук, наші численні правохоронні органи? Невже вони не віддали всього цього?

— Про що та інші «темні» справи Президентів Леоніда Кравчука я доповідав особисто, коли був обраний народним депутатом...

Мало того, на початку цього року керівництво Служби безпеки України дівчі направляли до КРУ Мініфіну клопотання про призначення комплексної ревізії і перевірки діяльності державного концерну «Украрготехсервіс». І дівчі незаконно, безпідставно нам було письмово відмовлено (за підписом начальника КРУ Сіліченка). З приводу цих двох незаконних відмов я виступав на Президії Верховної Ради України і ставив питання про припинення до відповідальності цих службових осіб з КРУ, які завдали здійснити перевірки. Уявіть собі, що якби такі перевірки було зроблено ще тоді, то, можливо, й не було б замаху на Б. Бортника.

— А що свідчать слідству з приводу цих компаній, власне, державні мужі, народні депутати Володимира Бортника і Юліана Зявільського? Сподіваюся, їх уже допитали...

— Бортник ще й досі перебуває за кордоном. Не допитувало слідство й Зявільського. А оте повідомлення в «Комсомольській правді» про порушення Генеральною прокуратурою України кримінальної справи проти Зявільського — перебільшення. Справу порушено, але не проти якоїсь конкретної особи, а лише за фактами розкрадання державного майна в особливо великих розмірах, окремі з яких я називав. Хоча я вважаю, що вже сьогодні є всі підстави, щоб Бортник, Зявільський і деякі інші члени Кабінету міністрів давали показання поки що як свідки. А відповідати треба буде на дуже багато й дуже серйозних запитань. Особливо, коли почнуть допитувати деяких високопоставлених осіб з приводу документів, котрі слідство вилучило в інофінанс.

— Не було б пізно. Ходять чутки, що Юліан Зявільський має змінити Юрія Шербака на посту Надзвичайного і Повноважного Посла України в Ізраїлі. Крім того, є інформація, що з цього приводу ви мали розмову з

Президентом Леонідом Кучмою. Спростуйте або підтвердіть.

— Коли до мене дійшла конфіденційна інформація про те, що Юліана Зявільського збирається призначити (і є навіть проект відповідного указу) послом в Ізраїлі, я справді мав про це розмову з Леонідом Даниловичем, хоча не йшов до нього спеціально з приводу цього питання.

Я змалював Президентів ситуацію і попросив його не підписувати указів про призначення Зявільського послом, доки не буде завершено розслідування цієї кримінальної справи.

Зрозуміте, у цій ситуації, крім правового аспекту, є ще й морально-етичний, і він чимало важливіший, ніж правовий. Не можна так дискредитувати на дипломатичному рівні молодшу незалежну державу.

— Було б наївно вважати, що на слідчо-оперативну групу, яка «копнула так глибоко», не намагаються тиснути ці, як нині кому не казати, «набджати». Кому, як не вам, голові двох специфічних парламентських комісій — постійної і тимчасової, знати про це і «супити мізки», як довести слідство до логічного завершення.

— Тиск на групу шалений. Вона зробила ряд обшуків у деяких вітчизняних і закордонних комерційних структурах, з якими «Украрготехсервіс» має господарсько-фінансові, валютні стосунки. Те, що вдалося вилучити під час обшуків, — удача, яка слідчому трапляється, можливо, раз у житті. Що саме вилучено, нині не маю права сказати. Скажу лише, що після того до Генеральної прокуратури кинулися керівники цих комерційних структур з благами. Були і «наїзди» декотрих керівників апарату Генеральної прокуратури на керівника слідчо-оперативної групи. Ці документи саме там, де їм належить зберігатися.

Був і такий «наїзд». Коли поставила потреба зробити обшук ще в деяких комерційних структурах, пов'язаних з «Украрготехсервісом», то декотрі з працівників Генеральної прокуратури відмовлялися дати санкцію на проведення обшуків. І тільки моє безпосереднє втручання як голови двох парламентських комісій, розмова з цього приводу з Генеральним прокурором України розставили всі крапки над «і». В. Дацюк виявив рішучість, зайняв принципову позицію.

— Перепрошую, Григорію Омельяновичу, але працівник Генеральної прокуратури міг вважати, що давати таку санкцію немає підстав...

— Повірте, якщо не було підстав для обшуків, то керівник слідчо-оперативної групи не ризикував би виносити постанову. Слідчо-оперативна група чудово розуміє, що якщо вона хоч тришести порушків «зачепа», їх розвалить.

Я припускаю можливість, що будуть навіть спроби «розтопта» цю кримінальну справу лавою випробуванням способом — розшукувати на окремі маленькі справи.

Та все-таки надіюсь, що разом нам вдасться розслідувати справу повно, об'єктивно і всебічно, а ті, хто розкрадав нашу Україну, отримають по заслугах. Коли цього не зробимо, то може статися так, що на зміну одній комерційно-політичній мафії прийде інша...

Взяв інтерв'ю
Анатолій БЕНЬ.

МІЖНАРОДНИЙ ФОНД «ВІДРОДЖЕННЯ», МІЖНАРОДНА СОРОСІВСЬКА ПРОГРАМА ПІДТРИМКИ ОСВІТИ В ГАЛУЗІ ТОЧНИХ НАУК (ISSEP)

оголошують початок роботи в Україні нової підпрограми —

СОРОСІВСЬКІ ДОЦЕНТИ

Цю ініціативу було затверджено Правлінням ISSEP на засіданні 29 червня 1994 р. В цілому за 5 років буде призначено 120 грантів Соросівських Доцентів, кожний строком на один рік. У перший рік буде присуджено 36 грантів, розмір кожного з них становитиме 220 доларів США щомісяця.

Вимоги до кандидата:

— мати ступінь доктора або кандидата наук та працювати у вищому навчальному закладі на посаді доцента (обов'язкове подання копії атестату доцента);

— мати принаймні 3 наукові публікації (як автор або співавтор) за останні 5 років, у тому числі статті (включаючи тези) в реферованих наукових журналах країн СНД (список журналів опубліковано в газеті «Поиск» від 23 квітня та від 22 липня 1994 р., та доповнено виданнями НАН України: *Автоматика, Алгологія, Журнал прикладної хімії, Прикладна механіка*) та в закордонних наукових журналах, монографії, підручники;

— читати в останні 5 років лекційні курси з фізики, математики, хімії або біології студентам вузу, та/або проводити спеціальні практикуми, та/або керувати основними кафедральними семінарами для студентів (за сукупністю не менш як 8 академічних годин на тиждень протягом останніх п'яти років).

Претендент, що задовольняє наведеним вище вимогам, може подати запит на конкурс Соросівських Доцентів. Запит повинен містити розгорнуті відповіді на запитання за формою, що додається. Запити мають бути надіслані простим або рекомендованим листом до 10 вересня 1994 р. (за поштовим штемпелем) на адресу Українського представництва ISSEP: 252030, Київ-30, а/с 358/3, ISSEP, конкурс «Соросівські Доценти». (Прохання не надсилати запити цінними листами).

При проведенні конкурсу на звання Соросівського Доцента буде також узятो до уваги такі критерії:

— розробка нових лекційних курсів, запровадження практикумів та семінарів з нових дисциплін та напрямів;

— публікація монографій, підручників, методичних посібників;

— оцінка студентами лекцій, практикумів та семінарів (опитування буде здійснюватись співробітниками ISSEP без будь-якої участі кандидата);

— отримання грантів на дослідницьку або педагогічну діяльність від вітчизняних або міжнародних установ та фондів;

— державні або міжнародні премії за кращий підручник для шкіл або вузів; за наукову або педагогічну діяльність;

— індекс цитування наукових праць кандидата;

— наукове керівництво особами, які захистили дисертаційні роботи;

— участь у міжнародних конференціях та конгресах із доповідями (особливо із доповідями, присвяченими кращим методам викладання відповідних дисциплін).

Рішення про присудження грантів буде прийняте Правлінням ISSEP за поданням Української Консультативної Ради ISSEP в жовтні-листопаді 1994 р. Присуджені в 1994 р. гранти будуть сплачуватись ретроактивно, починаючи з 1 вересня 1994 р.

ФОРМА ЗАПИТУ НА ГРАНТ СОРОСІВСЬКОГО ДОЦЕНТА:

Подается один примірник українською або російською мовою.

Запит на грант Соросівського Доцента

(заповнюється співробітниками ISSEP)

I. Прізвище, ім'я, по батькові

- 1.1. Українською мовою
- 1.2. Російською мовою
- 1.3. Англійською мовою

II. Рік народження

- III. Адреса
- III.1. Службова адреса
- III.2. Телефон (код міста)
- III.4. Електронна пошта
- III.5. Домашня адреса
- III.6. Телефон (код міста)

IV. Паспортні дані

- IV.1. Серія
- IV.3. Виданий (ким)

V. Вчені ступені та звання із зазначенням років їх отримання та номерів дипломів.

(окремо подається копія атестату доцента)

VI. Основна спеціальність (поставте цифру)

(1 — математика; 2 — фізика; 3 — хімія; 4 — біологія).

VII. Загальний стаж педагогічної роботи

VIII. Місяця роботи за останні 5 років із зазначенням посад, що їх посідали. Поставте з останньої, вказуйте повне найменування установи або вузу.

1.

2.

IX. Премії (Державні, міжнародні та інші) та нагороди, включаючи отримані гранти на дослідження, та гранти, що очікуються.

1.

2.

X. Середньорічний прибуток в 1991—1993 роках.

Дата

Підпис

Ресстр №

Дата

III.3. Факс (код міста)

IV.2. Номер

IV.4. Виданий (коли)

(Починіть з нової сторінки)

XI. Список лекційних курсів, спеціальних практикумів, та семінарів для студентів за останні п'ять років (за наведеною формою):

Назва лекційного курсу, семінару чи практикуму (якщо курс, семінар чи практикум був розроблений вами, вкажіть це під його назвою)	Рік	Повна назва та розташування вузу, в якому працював кандидат у Соросівські Доценти	Кількість студентів, які слухали лекції, або брали участь у семінарі або практикумі	Кількість годин на тиждень, витрачених на курс, семінар або практикум	Загальна кількість годин на рік, витрачених на курс, семінар або практикум
1.					
2.					

1.

2.

(Починіть з нової сторінки)

XII. Список осіб, які захистили дисертації під керівництвом кандидата в Соросівські Доценти з зазначенням назв дисертацій (вказуйте іншого співкерівника, якщо такий був).

Прізвище, ім'я, по батькові	Назва дисертації	Місце та рік захисту	Співкерівник дисертації
1.			
2.			

Вкажіть додатково, де працюють ваші колишні аспіранти: на посаді не нижче доцента або старшого наукового співробітника.

(Починіть з нової сторінки)

XIII. Перелік усіх надрукованих монографій та підручників, автором або співавтором яких був кандидат, а також перелік основних (не більш як п'ять назв) наукових праць (статей) за останні п'ять років. (Подается відповідно до бібліографічних вимог Держстандарту України та складається із двох частин. У частині А перелік подається мовою оригіналу публікації. У частині Б перелік подається англійською мовою. Назви статей та книг подаються в англійському перекладі, якщо вони були надруковані українською або російською мовами).

XIII.A. 1.

2.

XIII.B. 1.

2.

XIV. Міжнародні конференції та конгреси, в яких брав участь кандидат з доповідями за останні 5 років (за наведеною формою):

Назва конференції та місце її проведення	Назва доповіді	Рік	Співавтори доповіді
1.			
2.			

Просимо також окремо надіслати відповіді на такі запитання:

1. Які ваші головні досягнення та досягнення групи, якою ви керуєте? Приділіть особливу увагу результатам, отриманим вашими учнями під вашим особистим керівництвом (до 1 стор.).

2. Дайте короткий опис ваших уявлень про те, як має бути побудовано процес навчання та які методи поліпшення вищої освіти ви бажали б запропонувати (до 1 стор.).

3. Дайте коротку анотацію наукової роботи, яку ви плануєте на 1995 рік (до 1 стор.).

Прохання за наявності можливостей продублювати анкету електронною поштою. Наша адреса в мережі RELKOM: dozent@issep.kiev.ua. В пункті «subject» вказуйте «application». Якщо у вас виникнуть труднощі, звертайтеся до нас за адресою adm@issep.kiev.ua.

Додаткова інформація про підпрограму Соросівські Професори:

Змінення розмірів грантів Соросівських Професорів

Правління Міжнародної Соросівської Програми Підтримки Освіти в Галузі Точних Наук (ISSEP) розглянуло на своєму засіданні 29 червня 1994 р. пропозицію пана Джорджа Сороса зменшити розмір гранта для Соросівських Професорів, та направити кошти, на виплату грантів, на нагородження Соросівських Доцентів. Правління ISSEP одностайно ухвалило:

«Вилучити із грантів для Соросівських Професорів кошти на придбання лабораторного устаткування та реактивів у розмірі 3600 доларів США, залишивши незмінними решту позицій цих грантів».

Інформація про третій випуск акцій акціонерного комерційного банку «Фінбанк»

Відкрито передплату акцій банку

Акціонерний комерційний банк «Фінбанк» м.Одеси заснований як відкритий акціонерно-товариство 27 серпня 1993 року на підставі рішення зборів засновників акціонерів (Протокол № 1 від 27.08.93).

Банк зареєстровано в Національному банку України (реєстраційний номер 223) 24 грудня 1993 року.

Оплатений статутний фонд банку становить 5 млрд. крб. Передплату акцій другого випуску було проведено шляхом відкритого розміщення їх серед юридичних та фізичних осіб на Україні. Випущено 50 000 простих іменних акцій номінальною вартістю 100 000 (сто тисяч) крб. кожна.

Рішення про проведення третього випуску акцій і збільшення статутного фонду до 10 000 000 000 (десяти мільярдів) карбованців АКБ «Фінбанк» прийнято на загальних зборах акціонерів банку (протокол № 4 від 20 червня 1994р.).

Емісія акцій здійснюється за серією С під номерами 50 001—100 000.

Випускаються прості іменні акції в загальній

кількості 50 000 шт. номінальною вартістю 100 000 (сто тисяч) крб. кожна на загальну суму 5 000 000 000 (п'ять мільярдів) карбованців.

Предмет і мета діяльності банку — використання залучених і власних кредитних ресурсів банку на фінансування програм приватизації, розвитку підприємств, різноманітних форм власності, насичення ринку товарами народного споживання, прискорення розрахунків.

Передплатниками акцій можуть бути юридичні та фізичні особи. Після сплати повної вартості заявлених акцій акціонер одержує спеціальний сертифікат, а потім акції.

Вклади вносяться на рахунок № 010901 в АКБ «Фінбанк» м.Одеси, МФО 328685.

Оплата акцій може здійснюватися у національній валюті, а також в іноземній валюті за переобчисленням суми вклада в іноземній валюті за курсом Національного банку України на день купівлі.

Акціонери мають право брати участь в управлінні банком особисто або через своїх повно-

важних представників. Одна акція дає право одного голосу.

Акціонери мають право одержувати дивіденди від діяльності банку, отримувати інформацію про стан справ банку, а також інші права, передбачені законодавством України і статутом банку.

Порядок виплати дивідендів визначають загальні збори, акціонерів згідно із Законом України «Про цінні папери та фондову біржу».

Розмір оплачуваних дивідендів визначають загальні збори акціонерів один раз на рік, у місячний термін після проведення загальних зборів акціонерів, за результатами підсумків фінансового року.

Терміни передплати акцій третього випуску: початок — 10 серпня 1994 р., закінчення — 10 лютого 1995 р.

Юридична адреса і адреса для передплати: Україна, 270104, м.Одеса, пр-т Димитрова, 13, тел.63-27-61, 28-03-85, 22-08-37, 28-06-13, 47-27-07.

Голова Правління
В. ДРАГОМИРОВ
Одеса

Колхозам, совхозам, фермерам, підприємцям

Если вы выращиваете масличные культуры (подсолнечник, кукурузу, рапс и т.д.), если у вас проблемы с их переработкой, если вы не хотите отдавать свою прибыль посредникам, то только Одесский опытно-экспериментальный завод оборудования сможет вам помочь.

Мы предлагаем малогабаритную (300х900х1000 мм) установку, позволяющую переработать не менее 150 кг семечек в час и получить 35% масла и гранулированный жмых с остаточной масличностью 1% (высококалорийный корм для скота). Удельный расход электроэнергии не более 0,12 квт в час, потребляемая мощность не более 17 квт. Обслуживающий персонал — 1 человек. Установка комплектуется фильтрами очистки масла.

Спешите и вы не прогадаете.

Наш адрес: 270091, г.Одесса, ул.Осипенко, 10а, тел.33-53-92, 32-81-79.

«Научно-производственное коммерческое предприятие «БКФ»

Изготовит из полиэтилена: пленку, пакеты хозяйственные, обложку, мешки, вкладыши, пробку винную, коньячную, взрывную колбу.

г.Рубиновое,
(06453) 5-21-61,
5-50-37,
т./факс 5-14-71.

Рабочая одежда

Предприятие производит и реализует спецодежду:

— костюмы хлопчатобумажные;
— куртки ватные;
— рукавицы с брезентовым наладонником.

Тел. (044) 244-08-53,

220-97-04.

Услуги посредников вознаграждаются.

000 «Блок» реализует

оптом и небольшими партиями спецодежду и рукавицы из хлопко-полиэфирной ткани и парусины.

— Рабочие места спецодежды усилены тканью с покрытием дискретным ПВХ.

Тел.: (05672) 6-30-43, 6-19-40.
Факс: (05672) 6-23-44.

Организация реализует автомобили 260 R 508 ЗИЛ, КАМАЗ и 300 R 508 (МАЗ, ИКАРУС).
Тел.: (044) 229-69-03, 229-86-84.

Фирма «ЯКАР»

постоянно реализует: сталь арматурная Ø 10-28; швеллер № 12-24; балка № 22; уголок 25-63, 90; чуток передельный; катанка Ø 6,5 мм; проволока ВР-1, общего назначения. Минимальная партия 1 вагон, отправка по Украине.

Тел. (0562) 45-41-68.
Факс (0562) 44-30-96.

Компанія «УСВІТ»

предлагає со склада в Києві на 35% дешевше, ніж у виробника:
— двухэтажные административные и промышленные быстромонтируемые ж/б здания 12 × 60 (30) × 6 м;
— 3- и 4-комнатные жилые дома серии «Кордон» с верандой, мансардой, подвалом и гаражом. Возможен монтаж зданий.

Тел. (044) 220-7380, 443-0430.
Факс 442-4262.

Предприятие-изготовитель предлагает недорогие быстрокупаемые установки

для изготовления:
— сахарной ваты (с электронагревом);
— хот-догов (сосиски в горячей булочке);
— хрустящего картофеля;
— пончиков в сахарной пудре;
— воздушной кукурузы (с сиреном).
Гарантия, сервис СЭС, обучение — бесплатно.
Тел. в Харькове (0572) 32-65-05; 47-42-60 (круглосуточно), 22-75-72 (с 10 до 17).

Вы хотите видеть своих детей талантливыми, образованными, умными, воспитанными и тактичными, повидающими классную и непреходящую ценность?

Газета «Петровна» предлагает вам пополнить свою домашнюю библиотеку шедеврами мировой литературы.

1. В. Шекспир. «Генрих VI», «Венера и Адонис». 60 тыс. крб.
2. В. Шекспир. «Ричард III», «Тит Андроник», «Комедия ошибок». 60 тыс. крб.
3. И. Ильф, Е. Петров. «Двенадцать стульев», «Золотой теленок». 50 тыс. крб.
4. Мери Мейп Додж. «Серебряные коньки». 40 тыс. крб.
5. Л. Фейхтвангер. «Испанская баллада». 50 тыс. крб.
6. П. П. Ершов. «Конек-Горбунок». 60 тыс. крб. (богато оформлено на цветными иллюстрациями).
7. А. Ладинский. «Когда пал Херсонес», «Анна Ярославна — королева Франции». 60 тыс. крб.
8. В. М. Зубар. Херсонес Таврический и Римская империя. 60 тыс. крб.
9. М. Булгаков. Мастер и Маргарита. 50 тыс. крб.

Все книги в твердом переплете и выполнены на высоком полиграфическом уровне.

Для получения книг вы должны до 1 сентября перечислить на наш р/с счет необходимую сумму и выслать в адрес редакции копию платежного документа и точный домашний адрес (разборчиво).

Книги отправляются немедленно после получения подтвержденной оплаты.
Наш р/с: 000467711 в Подольском отделении АБ «ИНКО» г. Киева, МФО 321400.
Адрес редакции: 252065, Киев-65, а/я 734, «Петровна» (библиотека).

Ассортимент книг обновляется ежемесячно.

Производственное объединение «Южный машиностроительный завод» предлагает к реализации продукцию собственного производства:

Трактор ЮМЗ-6АКЛ
Экскаватор ЭО 2621
Погрузчик ПП-1А
Одно-, двухсекционный троллейбус ЮМЗ-Т2 и ЮМЗ-Т1
Широкий ассортимент товаров народного потребления.
Украина, 320008, г. Днепродзержинск, ул.Криворожская, 1, а/я 5075; тел./факс (0562) 42-00-65, 92-34-61, 42-21-46; тел.42-55-76, 42-57-87; телекс: 143434 DAFMI SU.

Стрийський завод «Темара» реалізує телевізори та кінескопи в порядку й асортименту згідно з цініником.

Цініник для реалізації телевізорів і кінескопів (в млн. крб. з ПДВ)

Телевізори (Львів)	«Електрон»		
61ТК 461Д — 6,308	51ТК 4305 — 7,184	25ЛК 2П-1 — 1,255	
61ТК 4304Д — 6,673	51ТК 5163 — 7,217	51ЛК 2П-1У — 1,728	
61ТК 462Д — 5,700	51ТК 423Д — 5,900	61ЛК 5П-1-1У — 1,800	
61ТК 4317Д — 7,043	51ТК 4303Д — 6,900	61ЛК 4П — 1,600	
51ТК 461Д — 6,208	51ТК 5163Д — 9,000	Імпортні кінескопи:	
51ТК 502Д — 6,596	Кінескопи:	61 — 1,900	
	16ЛК 8В — 0,346	54 — 2,100	
	27 ЛК — 1,600	37 — 1,700	

Оплата попередня (готівкою і безготівково). Оптовим покупцям надається знижка.
Ціни на товари нижчі від заводських.

Телефони для довідок: 5-64-68, 5-10-49, 5-10-46, м. Стрий Львівської обл.

Доверительное общество «Градо-траст» приглашает к участию в формировании портфеля деловых предложений.
Предложения и проекты привлечения инвестиций в перспективные отрасли промышленности, сельское хозяйство, науку и сферу услуг будут рассмотрены и проанализированы с участием высокопрофессиональных экспертов. При положительных решениях возможно предоставление валютных кредитов.
Справки по тел. 244-70-53

БЕРЕЖІТЬ
ЕКОЛОГІЮ!

Звідки у нас візьметься друге дихання, якщо вже зараз нема чим дихати?

В'ячеслав НАЛБОТОВ. Мал. Сергія ФЕДЬКА.

Бувальщина

Жених
із Америки

Хочеш почути, як я заміж у Америку виходив? Тож послухай і зроби висновки.

Якось узимку в рекламній газеті коротеньке оголошення прочитала: «Знайомств до заміжжя в США. Пропозиції письмово, поштове відділення до запинтаних». Загорілася, що ж я мій поштовий вказала. На четвертий день після відправки листа — телефонний дзвінок. Рекомендуються: «Джон Сміт, призначайте, де зустрітись». І з акцентом таким. Зразу видно — американець.

Призначила йому побачення біля входу до Центрального парку, описавши, в чому і як буди одягнена та що рекламну газету в лівій руці триматиму. Наділа все, що мала краще: модну коротеньку сукню, чобітки, колготки та інше, чого не викало. А зверну шапку і шубу поліровану з натурального хутра. Щоб не подумав, що коли в нас економічна криза, то ми мало не голі ходимо.

На призначений час лечу на побачення. Зустрічає він мене, вклоняється і приємно усміхається.

— Я, — каже, — вас ще здолаєку впізнав. Він єсть Ельвір.

— Так-так, — відповідаю, — Ельвіра я. А ви, значить, Джон Сміт.

Я, а! Джон Сміт. Джонні. Походили ми, поговорили. Він змалював, яке райське життя чекає на мене в США. Він, мовляв, співзасновник якоїсь фірми, а до нас приїхав спільне підприємство організувати. Має семикімнатну квартиру і долари трохи не долатою загібає. А я вже щебету біля нього, у вічі заглядаю, свої ділові принади намагаюся показати. Словом, стараюсь сподобатися. Випити питався: куди піти, де цей чудовий вечір провести? Думала, до найкращого ресторану він запросить, спеціально про це натякала. Аж ні! Коли розмова до цього доходила, він не розумів і переводив її в інше русло. Значить, поставити питався рубашку, мовляв, мене в ресторан, а я не могла. Що він подумав про наших дівчат? І чи сподобається така наречена, що сама, як голодна собака, до ресторану тягне?

І от проходимо повз афішу, де сповіщається про гастроль за-

їжджого рок-гурту. Звертаю на це його увагу.

— Ой, — загорівся він, — Рок-гурт це прямо о'кей! Підемо...

«Ага, — думаю, — згодилися після концерту і тоді напевне вже підемо до ресторану». Пішли ми. Прибав він квитки за наші різні купони — карбованці, в гардеробі, як галантний кавалер, зняв з мене шубу і разом з її своєю куртку віддав гардеробнику, поклавши номерки до своєї кишені.

Про свої враження від концерту розказувати не буду. Концерт як концерт. В дусі часу. Музика ревіла, барабан бухав, співаки кричали й верещали у мікрофон. Публіка в залі, звівши руки над головою, хиталася по праворуч, то ліворуч. Все по сучасному.

У перерві, коли треба було відпочити як артистам, так і публіці, буфетниця поміж рядками морозиво розносила. Мій галантний американський кавалер взяв по порцій мені й собі, та коли кикується платини, згадав, що гаманець з грошима залишив у куртки, яку здав до гардеробу.

Простить буфетницю, щоб обслужувала далі, а він на хвилину збігає до гардеробу, нізенько гаманець, і коли вона повертається назад, розплачується доларами. А я тим часом залишуся в місці. І все це з такою милою усмішкою, з такою ілюзієюм вичіпністю, що буфетниця розсміяла, як маківка, і, звичайно, не відмовляла. Пішов він. Швидко-швидко. А я залишилася. Чекаю. Нема мого американця. Перед сама початком другого відділення повертається буфетниця і, оскільки мого кавалера все ще нема, вимагає гроші з мене. Я, звичайно, відмовляюся, прошу здавати ще, але вона не хоче. Скандал підняла, міліцією мене погрожує. Що робити? Порахувала свої купони — ледве вистачило розплатитися за двох.

А імпортний жених так і не повернувся. Закінчився концерт. Іду сама до гардеробу «взяти свою шубу. І тут... мало не знепритомніла. Номерок же у нього, в американського жениха! Перечекала всіх, поки гардероб спустив, а шуби моєї так і нема. Тільки тоді з зрозуміла, що він такий американець, як я японка. Шахрай. Злододій нещасний. Скористався з моєї недосвідченості і украв єдину цінну річ. Отака собі Америка!

Записав Феодосія ЛУЗАН.

Пуп землі

Сімейка

Про мене дехто гомонить, що Василь Косяк і сьятик, і такий, і ще й отакий. А я, може, й не такий! Може, а й левий. Бо для мене кожна людина — друг, товариш, брат. І сестра! Воїх люблю. Навіть невісток своїх. А їх у нас і старію каргово, тобто з Федорою, аж чотири було, а це й п'яту Бог послав. Одружився Стьопа недавно. Ікраз медовий місяць у них і Яночка.

Кажуть, невістка — чужа кістка. А я такий, що мені всі кістки... невістки, аж дочки рідні. Усі-всі гарненькі! Зате моя пилка, тобто Федора, з ними не в ладах і зирить, як собака на вісники. Завжди їй щось не до шмиги, до чогось та причепитися. А це жіночого роду! Чи молодість забула? Сама ж невісткувала. Та й не раз! Я в неї, щоб ви знали, вже третій. Але, мабуть, останній. Кому вона тепер потрібна?

Але я про невісток. Найстарша в нас невістка — Оксана. О, що то за молодичка! Фігура — як ото в той боїнці без рук! Личко — дивитися не — надивитися. А губки! А ніжки і все інше! Була б краща, та вже нікуди. Таб мой косяк... ну, Федорі, сам чорт не догодить. Сичить: «Сонце вже он де, а наша пані досі лежить. Розкидалася на всю двоспалку». Чули? Раз невістка, то й лежить не так. А я крадькома подивлюсь... гм, нічого. Гарно лежить! Як ото на картині, де якась богиня спить.

Тафія, друга невістка, — ця вже не ледача. Навпаки, проворна, як мурашка. Але Федорі знову не така. Бурчить: «Метуп'ється, бігає, як кудий бик по череді, а толку ніякого». Якого тобто толку? Досить того, що з'ява з нами, із сьверками, моя дочка рідна. Тільки їй чуті «мамочко», «татуско». Голосок ангельський! Дені і ніч слухав, як музичку. Та мене вона з повагою. І дозвечу, напу вичучу, знає, як чисті дідусь — Василію. Та моя стругачка, тобто Федора, надулася, як півтора нещастя. Що вичучу не нарекати, як бабусю. І куди б воно свистіло? Федорочка! Тьху!

Живуть вони аж під Мерефою. Яка там уже Василянка? Скоро, мабуть, в школу піде...

Середудьша невістка Таміла спробувала догодити сьверку і назвала хлопчика на честь бабусі — Федя. Ажжеж! Тій швайці догодиш! Одна в неї не так лежить, друга не так робить, а ця, Таміла, не так, батче, ходить. «Ті дивись, — шинить, — іде — на не погами візерунку малює. Спідничка тільки пупа прикриває, а сьвою... отією... крутять, як Мама Распутіна». Я ж подивлюсь, подивлюсь — гм, нічого. І ходить гарно, і крутить симпатично. Усе при ній та ще й у потрібній пропорції. І не приховує нічого. У Миргороді в них квартира тепер. Феді, дай Боже пам'яті, льбонь, два роки. Ой, пі... вже три з хвостиком. То Петі два роки. Іншому вучков, котрий у Ніжині. До речі, ця ніжниська невістка Зоя з першого разу не припала до смаку моїй стамесці. Тобто Федорі. Дуже низька, батче! «Виросла, — каже, — як кіт навприсадки». А тоби що, по ній на хату лізти? Чи голубів не ганяти? Що невисока Зоя, то правда. Але повненька і, мабуть, м'якенька та пухненька, як сніжка пампушка. Аж кортить покусувати. А щічки, мов троянди, палахкотять. Кров молоді, значить, грав. Так моя нерозведена пилка як витріщилася: «Що?! Бачить кіт сано, та сили мало? Куди ти ото свої баньки пнеш? І не соромно? Вона ж твоя невістка». «А де написано, — питаю, — що сьверки не можна дивитися на невістку?» — «Не такими очима, бусурмане!» — гартить.

Ну, про наймолодшу невістку Яну і сказати нічого, бо це гараво і не роздвинися. Два тижні, як побарилася із нашим Стьопом.

О, не обділяв нас Бог невістками. І одна другої крапа. Так не ж у нас Стьопа — одиндиний сьнок. А скільки б це було невісток, якби я мав хоч трьох снів таких, як Стьопа? А онуків? Не інакше — цілий інтернат.

Григорій ШИЯН.

Варіації

Моя Батьківщина

Моя Батьківщина — це став без води і Ради Верховної буці.

До ринку не їдеш, то до церкви їди. Карпюлю вирощуй у Бучі.

Моя Батьківщина — це сьвію пожеж, пожеж діла з сьвінками.

Моя Батьківщина — це поле без меж, де квалувать мусни руками.

Моя Батьківщина — це татці в парку й удар молотка з-за одвірка.

Розбита вітра в приватній ларці, знаєш, як чисті дідусь — Василію. Та моя стругачка, тобто Федора, надулася, як півтора нещастя. Що вичучу не нарекати, як бабусю. І куди б воно свистіло? Федорочка! Тьху!

Достатньо ганяти сьвиней по стерні, вичочуй і крабми діку!

Моя Батьківщина — подолана ніч і два переродні ВАЗа.

Моя Батьківщина — Лук'яненка клич і клич посередника з бази.

Моя Батьківщина — торбишка в селі і шара косяків, стаканів.

Гуде Казиміра, Закавказ'я і Дін — уранці і ввечері вибори.

Немає костюма — віршову надінь, та тільки токий не вибери.

Меліхова ХОЛОДНИЙ.

Римовані стіжки

Дід Овсій і таксі

— На таксі кататися, любий?

— Так. А скільки з мене зупиш?

За поїзду до Диканьки?

Крутити дід в руках таранку.

А водій: — Та що гадать?

Треба неуско відкати.

— Гроші я одержу ранком.

— То давай в заклад таранку — і сяду за «баранку».

«Маю пива цілу банку, під таранку піде ч'їнка».

— Пропоную компроміс.

Винихайлий таксист.

— А за віщо буди жить?

Дід замислився на мить.

Раптом став частенько бігати:

Згоден Бать на Диканьку.

Забери ото таранку?

Все одно і відійму.

Рекстери чі онуки.

Ліпше вже в надійні руки...

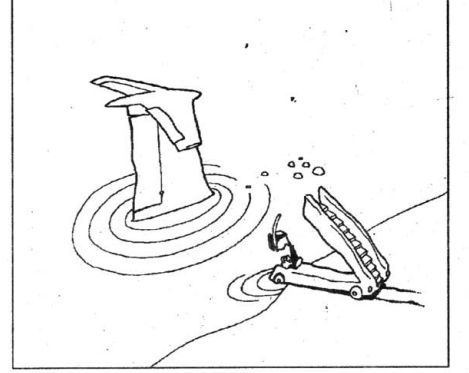
Володимир СЕМЕНО.

Полтава.

Посміхніться!

Мал. Володимира ХОРОШЕНКА, Сергія ФЕДЬКА.

ГОЛОС України

Засновник — Верховна

Рада України.

Видавець — Президія

Верховної Ради України.

252019, м. Київ-19,

вул. М. Грушевського, 5.

Газета з 1 січня 1991 року.

Перший заст. головного редактора А. ГОРЛОВ.

Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в.о.заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДІМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, С. ПРАВДЕНКО (головний редактор), Б. СИДОРЕНКО (заст. головного редактора), А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДІЛА (заст. головного редактора).

Адреса редакції:

252047, Київ-47,

вул. Нестерова, 4.

• ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23;

телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.

• Рукониси не повертаємо.

• Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідчення про реєстрацію періодичного друкованого видання —

КП № 1 від 18.09.1990 р.

• За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодатель.

• Редакція не змекди поділяє поглядів авторів публікацій.

• За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Ідентифікаційний номер 60955. Тираж 38039.

Комбінат друку видавництва «Голос України»

252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0. Зам. 0311154.

Газету набрано і верстано в комп'ютерному центрі «Голос України».